KOMISIA EURÓPSKYCH SPOLOČENSTIEV

Brusel, 16.5.2006
SEK(2006) 595

PRACOVNÝ DOKUMENT ÚTVAROV KOMISIE

BULHARSKO

Monitorovacia správa z mája 2006

{KOM(2006) 214 konečné znenie}

PRACOVNÝ DOKUMENT ÚTVAROV KOMISIE

BULHARSKO

Monitorovacia správa z mája 2006

OBSAH

1.	ÚVOD	4
2.	POLITICKÉ KRITÉRIÁ	5
2.1.	Celkové hodnotenie	12
3.	HOSPODÁRSKE KRITÉRIÁ	13
3.1.	Celkové hodnotenie	16
4.	ZÁVÄZKY A POŽIADAVKY VYPLÝVAJÚCE Z PRÍSTUPOVÝCH ROKOVANÍ	17
4.1.	Kapitoly *acquis*	17
4.1.1.	Kapitola 1: Voľný pohyb tovaru	17
4.1.2.	Kapitola 2: Voľný pohyb osôb	18
4.1.3.	Kapitola 3: Sloboda poskytovať služby	18
4.1.4.	Kapitola 4: Voľný pohyb kapitálu	20
4.1.5.	Kapitola 5: Právo obchodných spoločností	20
4.1.6.	Kapitola 7: Poľnohospodárstvo	21
4.1.7.	Kapitola 8: Rybné hospodárstvo	25
4.1.8.	Kapitola 9: Dopravná politika	25
4.1.9.	Kapitola 10: Zdaňovanie	26
4.1.10.	Kapitola 13: Sociálna politika a zamestnanosť	27
4.1.11.	Kapitola 14: Energetika	29
4.1.12.	Kapitola 15: Priemyselná politika	29
4.1.13.	Kapitola 19: Telekomunikácie a informačné technológie	30
4.1.14.	Kapitola 21: Regionálna politika a koordinácia štrukturálnych nástrojov	31
4.1.15.	Kapitola 22: Životné prostredie	32
4.1.16.	Kapitola 23: Ochrana spotrebiteľa a zdravia	33
4.1.17.	Kapitola 24: Spolupráca v oblasti spravodlivosti a vnútorných záležitostí	34
4.1.18.	Kapitola 25: Colná únia	38
4.1.19.	Kapitola 28: Finančná kontrola	39
4.2.	Preklad *acquis* do bulharského jazyka	40
4.3.	Celkové hodnotenie	40

1. ÚVOD

V decembri 2004 sa úspešne ukončili prístupové rokovania s Bulharskom. V apríli 2005 bola podpísaná Zmluva o pristúpení. Bulharsko a 14 členských štátov ju už ratifikovalo. Zmluva predpokladá pristúpenie k 1. januáru 2007, pokiaľ Rada na základe odporúčania Komisie nerozhodne o jeho odklade do 1. januára 2008.

Na základe ukončenia rokovaní Európska únia rozhodla, že bude naďalej pozorne monitorovať prípravy a pokrok Bulharska a na tento účel bude Komisia naďalej predkladať výročné správy o pokroku Bulharska v prístupovom procese spolu s prípadnými odporúčaniami.

Komisia predložila prvú takúto správu v októbri 2005. V tejto správe sa konštatovalo, že Bulharsko už značne pokročilo v prípravách na pristúpenie. Rovnako sa v nej identifikovalo niekoľko oblastí, v ktorých bolo potrebné ďalšie úsilie na ukončenie procesu príprav. Komisia sa rozhodla, že zintenzívni svoje monitorovacie aktivity a ďalšiu správu predloží na jar 2006.

V tejto správe sa skúma príprava Bulharska na členstvo, pričom sa sústreďuje na oblasti, v ktorých je z hľadiska troch kodanských prístupových kritérií potrebné ďalšie zlepšenie. Na základe toho sa správa skladá z troch hlavných častí:

- V *prvej časti* sa hodnotia politické otázky, pri ktorých sa zistila potreba ďalšieho zlepšenia.
- V *druhej časti* sa hodnotia ekonomické otázky, pri ktorých sa zistila potreba ďalšieho zlep šenia.
- V *tretej časti* sa hodnotí pokrok Bulharska v rámci implementácie záväzkov a požiadaviek, ktoré vyplývajú z prístupových rokovaní.

V správe sa poukazuje na pokrok dosiahnutý od októbra 2005, ako aj na nedostatky v politike, právnych predpisoch a v implementácii, ktoré ešte treba riešiť. Na základe uvedeného Komisia v osobitnom oznámení, ktoré sa predkladá súčasne s touto správou, posudzuje, či má alebo nemá navrhnúť odloženie termínu pristúpenia.

Táto správa odzrkadľuje situáciu ku koncu apríla 2006. Vychádza zo širokej škály zdrojov. Bulharsko bolo vyzvané, aby poskytlo informácie o úrovni svojej pripravenosti. Správa taktiež čerpá z informácií poskytnutých v rámci dohody o pridružení a z preskúmaní spôsobom peer review[1], ktoré sa uskutočnili so zámerom zhodnotiť administratívne kapacity Bulharska v konkrétnych oblastiach. Zohľadnili sa tiež rokovania Rady a správy[2] a rezolúcie Európskeho parlamentu. V príslušných prípadoch Komisia čerpala taktiež z hodnotení, ktoré vykonali rôzne medzinárodné organizácie, medzinárodné finančné inštitúcie a mimovládne organizácie.

2. POLITICKÉ KRITÉRIÁ

Úvod

Komisia sa domnieva, že Bulharsko spĺňa politické kritériá členstva v EÚ a je tomu tak nepretr

[1] Preskúmania spôsobom peer review sú hodnotenia expertov členských štátov o stave pripravenosti kandidátskych krajín v osobitných oblastiach. Títo experti zodpovedajú za obsah svojich správ.

[2] Spravodajcom je pán van Orden.

žite od roku 1997.

Cieľom tejto správy je zhodnotiť niektoré oblasti, v ktorých bolo podľa monitorovacej správy z októbra 2005 potrebné ďalšie zlepšenie. Identifikovalo sa osem takýchto oblastí: reforma verejnej správy, justičný systém, boj proti korupcii, boj proti obchodovaniu s ľuďmi, zlé zaobchádzanie vo väzbe a väzenské podmienky, ochrana detí, systém starostlivosti o zdravotne postihnutých a duševne chorých a ochrana a integrácia menšín.

V tomto oddiele sa hodnotí vývoj v každej z uvedených neuzavretých oblastí, ktorý sa dosiahol od správy z októbra 2005, ako aj pripravenosť Bulharska na členstvo.

Verejná správa

Od správy z októbra 2005 sa pokrok dosiahol v týchto oblastiach.

V marci 2006 sa prijali zmeny a doplnenia zákona o verejnej správe. Zavádza sa jednoznačné rozlíšenie medzi politickou a administratívnou úrovňou v štátnej správe. Cieľom tohto zákona je vyjasniť úlohy a kompetencie. V zákone sa taktiež upravuje účasť verejných činiteľov na riadení súkromných spoločností a posilňuje sa úloha inšpektorátov. V marci 2006 boli prijaté zmeny a doplnenia zákona o štátnych zamestnancoch. V tomto zákone sa upravuje proces prijímania pracovníkov výberovým konaním, zavádza sa zásada mobility v štátnej správe a podporuje sa odborná príprava štátnych zamestnancov. V marci 2006 sa prijal správny poriadok. Na základe tohto poriadku sa do decembra 2006 zriadia správne súdy a vymenujú sa sudcovia.

V marci 2006 sa prijala aktualizovaná stratégia odbornej prípravy štátnych zamestnancov a príslušný akčný plán. Stratégia je zameraná na posilnenie administratívnych kapacít Bulharska pri implementácii *acquis*, na zahrnutie všetkých strán zainteresovaných v procese administratívnej reformy a na zvýšenie odborných kapacít a kvalifikácie.

Treba však vyriešiť ešte niektoré neuzavreté otázky.

Neprijala sa stratégia decentralizácie zameraná na ďalšiu decentralizáciu právomocí a finan čných zdrojov z centrálnej na regionálnu a miestnu úroveň.

Vo všeobecnosti Bulharsko dosiahlo v oblasti verejnej správy značný pokrok a za predpokladu, že zachová súčasné smerovanie reformy, je na dobrej ceste k efektívnej štátnej správe.

Justičný systém

Od správy z októbra 2005 sa pokrok dosiahol v týchto oblastiach.

V decembri 2005 minister spravodlivosti vypracoval akčný plán implementácie stratégie reformy na obdobie rokov 2006 – 2007. V marci 2006 vláda schválila správu o implementácii stratégie reformy súdnictva. Pokiaľ ide o fázu prípravného konania, v januári 2006 sa zaviedol mechanizmus na monitorovanie primeranosti nového trestného poriadku, ktorý nadobudol ú činnosť v apríli 2006. Zavádza sa akčný plán odbornej prípravy sudcov o implementácii nového trestného poriadku. V januári 2006 nadobudol účinnosť zákon o právnej pomoci a jeho vykonávacie predpisy, ktorý upravuje aj poplatky za právnu pomoc. Zriadil sa štátny úrad právnej pomoci s rozpočtom viac ako 3 milióny EUR. Vo februári 2006 sa prijali vykonávacie predpisy k zákonu o súkromných subjektoch v oblasti presadzovania práva. V roku 2006

stúpol rozpočet pre súdnictvo o 18 % na viac ako 136 miliónov EUR. Rozpočet pre najvyššiu súdnu radu sa takmer strojnásobil a v súčasnosti sa blíži k 4 miliónom EUR. V apríli 2006 sa najvyššia súdna rada rozhodla zvýšiť počet sudcov najvyššieho kasačného súdu o desať členov a prokurátorov najvyššej správnej prokuratúry o osem členov. V zmenenom a doplnenom zákone o súdnictve, ktorý bol prijatý v apríli 2006, sa predpokladá uplatňovanie princípu výberového konania pri prijímaní sudcov. Zúžili sa kompetencie úradu vyšetrovateľa. Približne 700 vyšetrovateľov tohto úradu sa preradí do pozície prokurátorov.

V novoprijatých zmenách a doplneniach zákona o súdnictve sa v právnych predpisoch zavádza náhodné prideľovanie prípadov na súdoch, prokuratúrach a v úradoch vyšetrovateľa. Nový systém elektronického súdnictva pre náhodné prideľovanie prípadov sa odskúšal v januári 2006 a softvér na prevádzkovanie tohto systému má 90 % súdov.

Rozpočet národného inštitútu spravodlivosti sa v roku 2006 zvýšil takmer o 80 % na viac ako 1,15 miliónov EUR, vďaka čomu sa inštitút môže sústrediť na tvorbu kapacít potrebných na špecializovanú odbornú prípravu, vrátane prípravy pre úradníkov. Počet zaškolených osôb v roku 2005 stúpol približne o 50 % a tesne prekročil počet 2000 osôb. Vo februári 2006 novozvolený generálny prokurátor stiahol žiadosť ústavného súdu o preverenie zákonnosti zákona o prepadnutí prostriedkov získaných z trestnej činnosti v prospech štátnej pokladnice, aby zákon mohol nadobudnúť účinnosť.

V marci 2006 sa prijali zmeny a doplnenia ústavy. Zavádza sa nimi zodpovednosť prokuratúry za vedenie vyšetrovania a do ústavy sa vkladá odkaz na ombudsmana. V marci 2006 sa prijal nový správny poriadok. Predpokladá sa v ňom zriadenie 29 nových správnych súdov.

Treba však vyriešiť ešte niektoré neuzavreté otázky.

V novoprijatých zmenách a doplneniach ústavy sa umožňuje, aby sa minister spravodlivosti vyjadroval k zostavovaniu rozpočtu, odbornej príprave sudcov, menovaniu a odvolávaniu a iným rozhodnutiam v oblasti ľudských zdrojov, riadeniu infraštruktúry súdov a k súdnym konaniam. Hoci najvyššia súdna rada (NSR) má aj naďalej konečné slovo vo všetkých týchto významných záležitostiach, jej rola sa oslabila z dôvodu, že nie je stálym orgánom. Jej členmi sú sudcovia pracujúci na plný úväzok, ktorí často predsedajú súdom, prokuratúram alebo úradom vyšetrovateľa a majú množstvo kompetencií. Vzhľadom na uvedené a vzhľadom na skutočnosť, že Najvyššia súdna rada má len 65 pracovníkov, ostáva pre ňu problematické v praxi pôsobiť ako protiváha ministra spravodlivosti a významne sa podieľať na tvorbe politiky ďalšej reformy justičného systému. Z toho vypláva, že v zmenách a doplneniach ústavy ostalo niekoľko nejasností, pokiaľ ide o garantovanie nezávislosti súdnictva. Každá nejasnosť sa musí odstrániť.

Vážnou prekážkou pri riešení prípadov organizovanej a ekonomickej trestnej činnosti, ako aj korupčných prípadov, ostala fáza prípravného konania, pričom sa kvôli formalistickému charakteru trestného poriadku, ktorý platil do konca apríla, nepodarilo dosiahnuť konečné rie šenia prípadov v primeranej lehote. Vplyv nového trestného poriadku sa bude musieť pozorne sledovať. Treba sa ďalej zaoberať zodpovednosťou, transparentnosťou a vnútorným riadením prokuratúry. Ohlásená kontrola bude užitočným prvým krokom v reforme prokuratúry.

Nový občiansky súdny poriadok sa ešte neprijal. Implementácia právnych predpisov prijatých v roku 2005 v niektorých prípadoch napreduje pomaly, keďže medzi prijímaním primárnych právnych predpisov a ich implementáciou dochádza k oneskoreniu.

Náhodné prideľovanie prípadov a nainštalovanie príslušného počítačového systému sa musí za čať uplatňovať v celej krajine. Pokiaľ ide o fungovanie systému súdov, k zriadeniu špeciálnych súdov alebo k zníženiu počtu súdov neboli prijaté konečné rozhodnutia. Teraz treba implementovať nové ustanovenia o výberových konaniach pre prijímanie sudcov. Ešte nebol zavedený jednotný mechanizmus s podrobne definovanými kritériami na hodnotenie kvality práce sudcov. Najvyššia súdna rada nemá osobitný útvar zodpovedný za túto úlohu. Vážnym problémom ostáva korupcia v súdnictve.

Vo všeobecnosti sa, pokiaľ ide o kvalitu a zodpovednosť v oblasti spravodlivosti, ako aj o in štitucionálne vzťahy medzi výkonným a justičným systémom, dosiahol len malý pokrok. Bulharsko musí dokončiť reformu súdnictva, zaistiť hmatateľné výsledky a podniknúť ďalšie kroky na zabezpečenie jeho nezávislosti.

Protikorupčné opatrenia

Od správy z októbra 2005 sa pokrok dosiahol v týchto oblastiach.

V decembri 2005 rada ministrov prijala etický kódex, ktorým sa upravuje práca členov vlády a iných politicky menovaných predstaviteľov výkonnej moci. Podľa tohto kódexu príslušní predstavitelia musia deklarovať a registrovať svoje finančné záujmy, nesmú byť partnermi v spoločnostiach a nemôžu pracovať ako živnostníci, nesú zodpovednosť za hospodárne nakladanie s prostriedkami, ktoré im boli zverené, a musia prijať opatrenia nevyhnutné na predchádzanie korupčným praktikám v orgánoch, za ktoré zodpovedajú.

V decembri 2005 sa uverejnila správa o výsledkoch implementácie protikorupčného akčného plánu na roky 2004 – 2005. V správe sa uvádzajú opatrenia, ktoré sa prijali na predchádzanie korupcii v štátnej správe. V januári 2006 sa po konzultáciách s MVO prijala protikorupčná stratégia na obdobie rokov 2006 – 2008, ako aj sprievodný akčný plán. Táto stratégia a akčný plán predstavujú komplexný rámec boja proti korupcii a intenzívne sa sústreďujú na boj proti korupcii na najvyšších miestach. Na základe zmien a doplnení zákona o zverejňovaní majetku osôb zastávajúcich vysoké štátne funkcie z apríla 2006 bude národný kontrolný úrad povinný ročne zverejňovať zoznam predstaviteľov, ktorí si nesplnili povinnosť predložiť majetkové priznanie. Pokuty za nesplnenie tejto povinnosti sa zvýšili.

V januári 2006 sa zriadila rada na zlepšenie koordinácie medzi protikorupčnými výbormi národného zhromaždenia, radou ministrov a najvyššou súdnou radou. Ministerstvo zdravotníctva prijalo dodatočné opatrenia na monitorovanie a kontrolu inštitúcií zdravotnej starostlivosti, pokiaľ ide o riziko drobnej korupcie. V parlamente sa zriadil výbor pre etiku.

V marci 2006 sa prijali zmeny a doplnenia ústavy, na základe ktorých sú poslanci parlamentu zodpovední za všetky druhy trestných činov a ktoré umožňujú zbaviť poslanca imunity, ak písomne súhlasí so začatím súdneho konania. Generálnemu prokurátorovi ostalo výhradné právo predkladať žiadosti o zbavenie imunity poslancov parlamentu. Od februára 2006 bolo predložených desať žiadostí o zbavenie imunity poslancov parlamentu. Päť poslancov parlamentu sa svojej imunity vzdalo dobrovoľne a šiestemu poslancovi imunitu odňali na základe hlasovania parlamentu, v dôsledku čoho sa súd mohol formálne zaoberať údajnou korupciou. V marci 2006 generálny prokurátor predložil jednu žiadosť o zbavenie imunity a v apríli 2006 podal ďalších osem žiadostí. Päť dotknutých predstaviteľov zatiaľ dalo svoj písomný súhlas na zbavenie imunity.

Na konci marca 2006 bol na generálnej prokuratúre zriadený špecializovaný útvar s hlavnou úlohou viesť prípravné konania v prípadoch organizovaného zločinu a korupcie a dohliadať nad týmito konaniami.

V období od roku 1999 do konca roka 2005 bolo vznesených 35 obvinení proti vysokopostaveným politikom. Od októbra 2005 boli na základe ďalšieho odvolania odsúdení bývalí členovia vlády, päť sudcov a jeden exekútor. V rovnakom období sa zaznamenali aj tri konečné odsudzujúce rozsudky v prípade korupcie na strednej úrovni, na ktorej sa zúčastnili štátni zamestnanci.

Treba však vyriešiť ešte niektoré neuzavreté otázky.

Celkové administratívne kapacity a najmä koordinačné kapacity komisie pre prevenciu a marenie korupcie, ktorú vedie minister vnútra a je začlenená do rady ministrov, treba ďalej rozšíriť. Doposiaľ sú však výsledky opatrení, ktoré sa zaviedli na boj proti korupcii na najvyš ších miestach, len minimálne, preto implementáciu novej stratégie a akčného plánu treba pozorne monitorovať. Na základe implementácie zákona o zverejňovaní majetku osôb zastávajúcich vysoké štátne funkcie musí národný kontrolný úrad rozšíriť svoje kapacity, aby mohol overovať majetkové priznania. V súčasných zmenách a doplneniach zákona sa na zverejnenie majetkového priznania a príjmu v médiách vyžaduje predchádzajúci súhlas. Zákon o politických stranách nezahŕňa nepeňažné dary. Dary od politických nadácií stranám nepodliehajú kontrole národného kontrolného úradu. Politické strany nie sú povinné zverej ňovať svojich darcov. Obvinenia, stíhania, súdne procesy, odsúdenia a odrádzajúce rozsudky v prípadoch korupcie na najvyšších miestach sú zriedkavé. Problémom ostáva drobná korupcia v takých oblastiach, ako je zdravotníctvo a školstvo. Aby komisia pre prevenciu a marenie korupcie mohla svoju úlohy vykonávať efektívne, treba rozšíriť jej kapacity.

Vo všeobecnosti sa v boji proti korupcii dosiahol určitý pokrok. Bulharsko musí predložiť jasný dôkaz výsledkov v boji proti korupcii, najmä korupcii na najvyšších miestach.

Obchodovanie s ľuďmi

Od správy z októbra 2005 sa pokrok dosiahol v týchto oblastiach.

V súčasnosti sa zriadila štátna komisia proti nezákonnému obchodovaniu a zverejnila svoju politiku. Prijali sa zmeny a doplnenia zákona o bulharských identifikačných dokladoch, aby sa zabránilo vycestovaniu detí bez sprievodu do zahraničia na účely trestnej činnosti, ako aj obchodovaniu s deťmi. Intenzívnejšia spolupráca s členskými štátmi v boji proti obchodovaniu s ľuďmi viedla k rozloženiu sietí, ktoré obchodovali so ženami. S niekoľkými členskými štátmi sa podpísali dohody o spolupráci. Bulharsko zaviedlo program ochrany svedkov. Takáto ochrana bola poskytnutá štyrom osobám.

Treba však vyriešiť ešte niektoré neuzavreté otázky.

Bulharsko je naďalej tranzitnou krajinou a v menšej miere aj krajinou pôvodu, pokiaľ ide o obchodovanie s ľuďmi. Rastúcim problémom je obchodovanie s novonarodenými deťmi, na ktorom sa podieľajú tehotné ženy prostredníctvom pôrodu v zahraničí. Absencia spoľahlivého mechanizmu registrácie spôsobuje nedostatok jednoznačných informácií o osobách, s ktorými sa obchoduje, a o počte nezvestných osôb. Implementácia zákona o bulharských identifika čných dokladoch sa zatiaľ neukončila. Implementácia programu ochrany svedkov je

obmedzená.

Vo všeobecnosti sa v oblasti obchodovania s ľuďmi dosiahol malý pokrok.

Zlé zaobchádzanie vo väzbe a väzenské podmienky

Od správy z októbra 2005 sa pokrok dosiahol v týchto oblastiach.

V niektorých oblastiach sa podarilo znížiť počet prípadov zlého zaobchádzania zo strany predstaviteľov orgánov presadzovania práva. V niektorých väzenských ústavoch sa čiastočne zlepšili životné podmienky väzňov. V rámci každej probačnej služby existujú probačné rady a pokračuje odborná príprava.

Treba však vyriešiť ešte niektoré neuzavreté otázky.

Naďalej sa vyskytujú prípady zlého zaobchádzania so zadržanými zo strany predstaviteľov orgánov presadzovania práva, vrátane použitia neprimeranej sily a zbrane. Mučenie v zmysle Dohovoru OSN proti mučeniu a inému krutému, neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestaniu nie je rovnako definované. Stále sa vyskytujú prípady, v ktorých neboli v plnej miere dodržané postupy súdnej pitvy a vyšetrovania úmrtia. Doposiaľ neboli vypracované pravidlá a postupy pôsobenia probačných rád.

Vo všeobecnosti sa čiastočne pokročilo v riešení zlého zaobchádzania vo väzbe a väzenských podmienok.

Ochrana detí

Od správy z októbra 2005 sa pokrok dosiahol v týchto oblastiach.

Na začiatku roka 2006 Bulharsko ratifikovalo Haagsky dohovor o ochrane detí. Prijali sa zmeny a doplnenia zákona o prídavkoch na deti, ako aj národný program ochrany detí na rok 2006. Jeho cieľom je poskytnúť alternatívy pre deti v ústavnej starostlivosti a zlepšiť podmienky v ústavoch pre deti. V programe sa riešia otázky detí z ulice, ako aj zneužívania a vykorisťovania detí, zabezpečuje sa rovnoprávny prístup k vzdelaniu a zriaďuje sa národný informačný systém ochrany detí. V apríli 2006 sa prijali zmeny a doplnenia zákona o ochrane detí, ktorými sa zavádza právny základ profesionálnej pestúnskej starostlivosti v Bulharsku a majú za cieľ rozšírenie deinštitucionalizácie, ako aj poskytovanie alternatívnych sociálnych služieb. Ďalej sa nimi zavádza právny základ na rozšírenie kontrolných a sankčných mechanizmov.

Okrem toho vláda v apríli 2006 prijala koncepciu deinštitucionalizácie špecializovaných ústavov pre deti a sociálnych ústavov pre staršie osoby so zdravotným postihnutím. V koncepcii sa definujú ciele procesu deinštitucionalizácie a základné usmernenia na jej implementáciu. Životné podmienky v ústavoch pre deti sa v niektorých prípadoch zlepšili a okrem ústavov, za ktoré zodpovedá ministerstvo zdravotníctva, sa počet osôb v ústavnej starostlivosti v roku 2005 mierne znížil. Rozvoj alternatívnej starostlivosti naďalej organizujú najmä MVO. Dva ústavy sa zavreli a v niektorých prebieha reštrukturalizácia. Medzinárodné adopcie poklesli z 217 prípadov v roku 2004 na 101 v roku 2005. Počet vnútroštátnych adopcií stúpol. V súlade so Schengenskou dohodou sa zaviedol register nezvestných osôb.

Treba však ešte vyriešiť niektoré neuzavreté otázky.

Životné a hygienické podmienky sú v mnohých ústavoch na veľmi nízkej úrovni. Úrady na ochranu detí a sociálnej pomoci stále nemajú spoľahlivý monitorovací a dozorný systém na kontrolu implementácie ich odporúčaní. Počet detí v ústavoch je naďalej vysoký. Nezriadila sa centrálna databáza vnútroštátnych adopcií. Postupy sú stále netransparentné, najmä pokiaľ ide o medzinárodné adopcie.

V oblasti ochrany detí sa dosiahol malý pokrok. Prioritou je vytvorenie systému alternatívnej starostlivosti o deti. Treba zlepšiť monitorovacie kapacity zodpovedných úradov.

Systém starostlivosti o zdravotne postihnutých a duševne chorých

Od správy z októbra 2005 sa pokrok dosiahol v týchto oblastiach.

V decembri 2005 vláda prijala akčný plán o rovnakých príležitostiach pre ľudí so zdravotným postihnutím na roky 2006 – 2007. Predpokladá sa v ňom zlepšenie kvality života a boj proti sociálnemu vylúčeniu ľudí so zdravotným postihnutím. Schválil sa plán na zlepšenie situácie starších duševne chorých ľudí v ústavoch na roky 2006 až 2008. Tieto plány sú v súlade s celkovým politickým rámcom vlády. Vo februári 2006 sa prijali zmeny a doplnenia zákona o integrácii ľudí so zdravotným postihnutím, s cieľom priznať ľuďom so zdravotným postihnutím mesačné prídavky na sociálnu integráciu. Počet postihnutých osôb, ktoré poberajú mesačné prídavky na sociálnu integráciu, medzi augustom 2005 (180 000 osôb) a decembrom 2005 (430 000 osôb) značne stúpol. Okrem toho bol zmenený a doplnený národný program „Asistenti pre ľudí so zdravotným postihnutím“, ktorého zámerom je zabezpečiť sociálnych asistentov pre osoby, ktoré sa integrujú do rodín.

Medzi ministerstvom zdravotníctva a ministerstvom práce a sociálnej politiky sa podpísala rámcová dohoda, s cieľom koordinovať otázky duševného zdravia.

Treba však ešte vyriešiť niektoré neuzavreté otázky.

V prípadoch ústavnej starostlivosti treba systematicky uplatňovať primerané medicínske a právne postupy. Komunitné služby sú stále nedostatočne rozvinuté. Zaostáva integrácia detí so zdravotným postihnutím v školách. Kapacita mnohých ústavov pre osoby s duševnými chorobami sa prekročila, sú v nich zlé životné podmienky a chýbajú primerané služby.

Systém reintegrácie ľudí so zdravotným postihnutím ešte nie je účinný. K deinštitucionalizácii a boju proti predsudkom treba pristupovať aktívnejšie. Štruktúry komunitnej starostlivosti pre duševne chorých sa vyvíjajú pomaly. Systém reintegrácie zdravotne postihnutých alebo du ševne chorých ľudí ešte nie je účinný. Treba monitorovať a podporovať implementáciu právnych predpisov v oblasti zdravotnej starostlivosti o duševne chorých ľudí.

Vo všeobecnosti sa v tejto oblasti dosiahol určitý pokrok. Potreba zlepšiť životné podmienky v ústavoch a situáciu osôb s osobitnými potrebami a duševnými chorobami však stále pretrváva. Je potrebné zintenzívniť úsilie na podporu rozvoja alternatívnych služieb a zlepšenie monitorovania.

Ochrana a integrácia menšín

Od správy z októbra 2005 sa pokrok dosiahol v týchto oblastiach.

Pripravil sa Národný akčný plán dekády začlenenia Rómov na roky 2005 – 2015. Od zriadenia

komisie pre ochranu pred diskrimináciou v novembri 2005 predstavovala väčšinu prípadov, ktorých počet neustále rastie a ktorými sa táto komisia zaoberala, diskriminácia na etnickom základe. V januári 2006 ministerstvo práce a sociálnej politiky akreditovalo pozíciu „asistenta u čiteľa“. V marci 2006 vláda prijala Národný program na zlepšenie životných podmienok Rómov na roky 2005 – 2015. Rozpočet pridelený na obdobie desiatich rokov predstavuje pribli žne 630 miliónov EUR, z ktorých 40 % pochádza zo štátneho rozpočtu. Iniciatívy zamerané na prilákanie malých rómskych detí do škôl a udržanie ich záujmu o školu sú trvalo veľmi úspe šné. Pokračujú národné programy zamestnanosti, ktoré sa medzi iným sústreďujú najmä na dlhodobo nezamestnaných ľudí a ľudí bez vzdelania, a väčšinou sa týkajú rómskych občanov.

Zmeny a doplnenia nariadenia o štruktúre a činnostiach štátnej rady pre spoluprácu v etnických a demografických otázkach umožnili mierny nárast administratívnych kapacít štátnych štruktúr, ktoré sa zaoberajú otázkami menšín. Zriadila sa väčšina regionálnych rád pre etnické a demografické otázky. Existuje mnoho prípadov, v ktorých MVO úspešne riešili otázku de facto segregovaných škôl v Bulharsku.

Treba však ešte vyriešiť niektoré neuzavreté otázky.

Na urýchlenie implementácie akčného plánu dekády začlenenia Rómov na roky 2005 – 2015 sú potrebné ďalšie opatrenia. Komisia pre ochranu pred diskrimináciou stále nie je dostatočne finančne vybavená a plne funkčná. Musí vypracovať strategický prístup k súdnym sporom a konať aktívnejšie, pokiaľ ide o prevenciu, odbornú prípravu a aktivity zamerané na informovanosť (*pozri taktiež kapitolu 13: Sociálna politika a zamestnanosť*).

Zatiaľ sa neurčili pracovné náplne a rozpočet pre asistentov učiteľov. Opatrenia na integráciu rómskych detí v školách sa nevzťahujú na žiakov vo vyšších ročníkoch. Tieto opatrenia sú obvykle obmedzené vzhľadom na obmedzené financovanie. Mnoho Rómov stále nemá dostato čný prístup ku zdravotnej starostlivosti. Motivácia začlenenia Rómov do spoločnosti je stále malá. Treba zvýšiť úsilie o zapojenie ohrozených skupín, najmä Rómov, na trhu práce prostredníctvom opatrení na podporu prístupu k odbornému výcviku. Zdá sa, že zlé zaobchádzanie s osobami vo väzbe sa stále v neprimeranej miere týka Rómov.

Administratívne kapacity štátnej rady pre spoluprácu v etnických a demografických otázkach sú naďalej neúplné. Regionálne rady pre etnické a demografické záležitosti majú nedostatok ľudských zdrojov a potrebnej infraštruktúry, najmä nato, aby mohli zintenzívniť komunikáciu s centrálnymi a miestnymi podštruktúrami.

Celkovo sa v oblasti ochrany a integrácie rómskej menšiny dosiahol určitý pokrok. Avšak na podporu začlenenia a integrácie rómskych občanov do bulharskej spoločnosti je potrebné ešte značné úsilie. Treba zlepšiť životné podmienky. Ďalšie úsilie je potrebné na boj proti všetkým formám intolerancie, najmä dôsledným uplatňovaním existujúcich právnych predpisov o vysielaní a ďalšími aktivitami zacielenými na boj proti akejkoľvek forme rasizmu, diskriminácie alebo xenofóbie.

2.1. Celkové hodnotenie

Bulharsko spĺňa politické kritériá členstva v EÚ.

Od správy z októbra 2005 sa pokrok dosiahol v mnohých oblastiach, vrátane reformy súdnictva. Pokiaľ ide o justičný systém, do platnosti vstúpil nový trestný poriadok a právny rámec pre právnu pomoc. Ústavnými zmenami a doplneniami sa na prokuratúru preniesla

zodpovednosť za vedenie vyšetrovania. Prijali sa zmeny a doplnenia zákona o súdnictve.

Bulharsko prijalo rad opatrení na boj proti korupcii. Pre výkonnú zložku sa prijal etický kódex. Prijala sa protikorupčná stratégia na roky 2006 – 2008. Zmenami a doplneniami ústavy sa obmedzil rozsah imunity poslancov parlamentu. Generálny prokurátor podal žiadosti o zbavenie imunity desiatich poslancov parlamentu. Piati sa svojej imunity vzdali dobrovoľne a šiesty bol imunity zbavený hlasovaním v parlamente; ostatné prípady sa ešte skúmajú. To umožnilo začať vyšetrovanie prípadov korupcie na najvyšších miestach.

Bulharsko dosiahlo pokrok v oblasti verejnej správy, najmä v súvislosti s prijatím zmien a doplnkov zákonov o verejnej správe a o štátnych zamestnancoch a s prijatím nového správneho poriadku. Pokiaľ ide o zlé zaobchádzanie vo väzbe, mierne sa znížil výskyt takýchto prípadov a zlepšili sa podmienky v niektorých väzenských ústavoch. Prijali sa politické iniciatívy pre systém starostlivosti o zdravotne postihnutých a duševne chorých ľudí. Zvýšila sa sociálna podpora pre osoby so zdravotným postihnutím.

Treba však ešte vyriešiť niektoré neuzavreté otázky. Je potrebné väčšmi posilniť zodpovednosť, transparentnosť a efektívnosť justičného systému. Ďalšie úsilie je potrebné na upevnenie implementácie náhodného prideľovania prípadov po celej krajine. Na hodnotenie kvality práce sudcov je potrebný objektívnejší a transparentnejší mechanizmus. Musia sa odstrániť akékoľvek nejednoznačnosti týkajúce sa nezávislosti súdnictva. Kvôli procesným pravidlám a nedostatku vyšetrovateľov sa vyskytli problémy v prípravnom konaní. V boji proti organizovanému zločinu sa dosiahli len malé hmatateľné výsledky.

Musia sa posilniť štruktúry na koordináciu a implementáciu protikorupčnej politiky, aby sa ich úlohy vykonávali efektívne. V boji proti korupcii na najvyšších miestach sú obvinenia, stíhania, súdne procesy, odsúdenia a odrádzajúce rozsudky zriedkavé. Bulharsko musí predložiť jasné dôkazy o výsledkoch v tejto oblasti.

Zatiaľ sa neprijala stratégia decentralizácie štátnej správy. V oblasti obchodovania s ľuďmi je Bulharsko naďalej tranzitnou krajinou a v menšej miere aj krajinou pôvodu a určenia. Pretrvávajú prípady zlého zaobchádzania so zadržanými. V mnohých ústavoch starostlivosti o deti a duševne chorých sa na základe realizácie politických iniciatív musia zlepšiť životné podmienky a musia sa vytvoriť alternatívne systémy starostlivosti. Značné úsilie si stále vyžaduje sociálne začlenenie rómskej menšiny. Ďalšie úsilie je potrebné v boji proti všetkým formám intolerancie, najmä dôsledným uplatňovaním existujúcich právnych predpisov o vysielaní a ďalšími aktivitami zacielenými na boj proti akejkoľvek forme rasizmu, diskriminácie alebo xenofóbie.

3. HOSPODÁRSKE KRITÉRIÁ

Úvod

V správe z roka 2005 Komisia dospela k záveru, že Bulharsko je naďalej fungujúcou trhovou ekonomikou. Konštatovala, že ak Bulharsko bude pokračovať v reformách súčasným tempom, malo by byť schopné absorbovať konkurenčné tlaky a trhové sily v Únii. Bulharsko si vo v šeobecnosti zachovalo makroekonomickú stabilitu, napriek tomu, že zahraničná zadlženosť na ďalej stúpala. Pokračovalo v zavádzaní svojho programu štrukturálnych reforiem, hoci ich dôraz nebol vo všetkých oblastiach rovnaký.

Rast reálneho HDP po výraznej expanzii o 6,2 % v druhom štvrťroku 2005 sa v tretom štvr ťroku spomalil najmä v dôsledku silných záplav v letných mesiacoch a za celý rok dosiahol 5,5 %. Tempo rastu hrubej tvorby stáleho kapitálu bolo obzvlášť vysoké a dosiahlo 19 % a miera rastu konečnej spotreby na úrovni 6,8% bola tiež výrazná. Obchodný deficit sa ďalej zvyšoval z 15,1 % HDP v roku 2004 na 20,4 % HDP v roku 2005 a deficit bežného účtu vzrástol z 5,8 % na 11,8 % HDP. Inflácia spotrebiteľských cien (predbežný HICP) sa na konci roka v dôsledku nárastu cien ropy a potravín zvýšila. Zatiaľ čo priemerná inflácia poklesla zo 6,1 % v roku 2004 na 5,0 % v roku 2005, koncoročná inflácia stúpla zo 4,0 % na 6,5 %.

V tomto oddiele sa hodnotí vývoj v každej z neuzavretých oblastí, ktorý sa dosiahol od správy z októbra 2005, ako aj pripravenosť Bulharska na členstvo.

Makroekonomická stabilita a deficit bežného účtu

V správe z roka 2005 sa konštatuje, že na zmiernenie potenciálnych rizík pre externú bilanciu je nevyhnutné pokračovať v prísnej fiškálnej politike a len miernom zvyšovaní miezd. Odvtedy sa pokrok dosiahol v týchto oblastiach.

Pokračovalo sa v prísnej fiškálnej politike a relatívne malom náraste miezd a prijali sa dodato čné opatrenia na zamedzenie nárastu úverov. Deficit bežného účtu však v druhom polroku 2005 ďalej stúpal a za rok dosiahol 11,8 % HDP. Tento nárast bol predovšetkým dôsledkom negatívnych vonkajších šokov, pričom makroekonomická politika ostala vo všeobecnosti veľmi prísna. Bilancia verejnej správy skončila s prebytkom 3,1 % HDP (ESA 95), v porovnaní s 1,9 % v roku 2004. Minimálna mzda v januári 2005 stúpla o 25%, priemerný rast miezd bol v šak naďalej miernejší. Priemerná ročná reálna mzda stúpla približne o 4 %, teda v podstate v medziach rastu produktivity.

Dodatočné opatrenia na obmedzenie rastu bankových úverov nadobudli účinnosť v apríli 2005 a boli relatívne účinné, keďže v ich dôsledku ročná miera rastu poklesla do marca 2006 pod 30 % z takmer 50 % zaznamenaných v roku 2004. Od januára 2006 sa opatrenia ďalej sprísnili, s cieľom znížiť ročnú mieru rastu v roku 2006 pod 20 %. Prijali sa tiež ďalšie opatrenia konkrétne zamerané na úvery obyvateľstvu a hypotekárne úvery. V roku 2006 sa očakáva ďal šie fiškálne sprísnenie, pričom revidovaný cieľový fiškálny prebytok má predstavovať 3 % HDP (v peňažnom vyjadrení). V júni 2006 sa plánuje nárast miezd vo verejnom sektore o 6 %, ktoré by spolu s miernejším rastom minimálnej mzdy malo pomôcť udržať vývoj miezd zameraný na zachovanie stability.

Treba však ešte vyriešiť niektoré neuzavreté otázky.

Nárast deficitu bežného účtu v roku 2005 takmer výlučne súvisel s vyšším obchodným deficitom a nižším prebytkom bilancie služieb. Vyššie ceny ropy a obzvlášť výrazný dovoz investičných tovarov viedol k zrýchleniu rastu dovozu na viac ako 26 %. Zároveň sa počas roka spomalil rast vývozu na 18,4 %, a to najmä v dôsledku škôd spôsobených povodňami. Obchodný deficit následne v roku 2005 stúpol na 20,4 % HDP. Vysoký nárast dovozu nepriamo spôsobil rast výdavkov na dopravné služby, čo so spomalením rastu v odvetví cestovného ruchu viedlo k zníženiu prebytku bilancie služieb. Hoci obmedzenie rastu úverov bolo účinné na zníženie ich expanzie, jeho vplyv na pokles zahraničnej zadlženosti bol malý, nakoľko podniky sa v rastúcej miere spoliehajú na iné zdroje financovania, vrátane lízingu a priamych zahraničných výpožičiek. Vo svetle veľmi vysokého obchodného deficitu a deficitu bežného účtu bude nevyhnutné pokračovať v prísnej fiškálnej politike a v opatreniach na obmedzenie rastu úverov, ako aj v minimálnom zvyšovaní miezd.

Vo všeobecnosti sa prijali primerané opatrenia na zníženie zahraničnej zadlženosti, no nezabránili jej ďalšiemu nárastu. Preto na dosiahnutie trvalého zníženia deficitu bežného účtu bude nevyhnutné pokračovať v obozretnej makroekonomickej politike a v ďalšom rozširovaní štrukturálnych reforiem.

Privatizácia a reštrukturalizácia priemyslu

V správe z roka 2005 sa dospelo k záveru, že tempo dokončovania privatizačného programu by sa malo zachovať. Odvtedy sa pokrok dosiahol v týchto oblastiach.

Z celkového počtu 5800 podnikov vo vlastníctve štátu určených na privatizáciu má štát naďalej väčšinový alebo menšinový podiel v 520 podnikoch. Od septembra 2005 sa predali podiely v 74 podnikoch, väčšinou išlo o menšinové podiely, no miera sprivatizovaného majetku stúpla len mierne a dosiahla úroveň do 90 % všetkých aktív určených na privatizáciu. V rámci väčšej privatizácie uvedenej v správe z roka 2005 sa v apríli 2006 proces privatizácie blížil ku koncu len v troch prípadoch (Bojanské filmové štúdiá, tepelná elektráreň vo Varne a spoločnosť rie čnej plavby). Rada ministrov v októbri 2005 prijala revidovanú stratégiu privatizácie námornej flotily a vo februári 2006 bulharských aerolínií. V marci 2006 stratégiu privatizácie bulharských aerolínií Bulgaria Air schválil parlament. Vo februári 2006 Bulgartabac Holding prijal stratégiu na reštrukturalizáciu a predaj niektorých samostatných zložiek.

Niektoré ďalšie výsledky sa dosiahli v oblasti liberalizácie a reštrukturalizácie sieťových odvetví. V súlade s existujúcim harmonogramom sa otvárali trhy so zemným plynom a elektrickou energiou. Pripravil sa plán rozdelenia národnej elektrárenskej spoločnosti a Bulgargasu. Liberalizácia železníc značne pokročila. Začali sa udeľovať koncesie na prevádzkovanie a modernizáciu prístavov a letísk súkromným prevádzkovateľom, z dôvodu odvolania na súde sa však odložilo udelenie koncesie pre letiská vo Varne a Burgase. Podmienky na efektívnu hospodársku súťaž v sektore telekomunikácií sa zlepšili, čiastočne v dôsledku vstupu tretieho mobilného operátora, ktorý svoje služby začal poskytovať v novembri 2005.

Treba však ešte vyriešiť niektoré neuzavreté otázky.

Proces privatizácie výrazne pokročil, treba ho však dokončiť. Na úspešné ukončenie privatiza čného procesu v odvetví energetiky a dopravy bude potrebné ďalšie úsilie. V sektore energetiky sa neukončil predaj tepelných elektrární v Russe a Bobovom Dole. Parlament zatiaľ neprijal privatizačnú stratégiu námornej spoločnosti, ktorá sa v súčasnosti reviduje.

Do pristúpenia treba ukončiť rozdelenie národnej elektrárenskej spoločnosti a Bulgargasu, ako aj liberalizáciu trhu so zemným plynom a elektrickou energiou. Pokiaľ ide o železničnú dopravu, železničný prevádzkovateľ a spoločnosť spravujúca infraštruktúru naďalej hospodária so stratou a navyšujú nedoplatky. Na zlepšenie finančnej situácie bude nevyhnutný ďalší pokrok v reštrukturalizácii železničného sektora, aj prostredníctvom opatrení na zníženie nákladov. Na ďalšie zlepšenie podmienok pre hospodársku súťaž v sieťových odvetviach bude dôležité posilniť kapacity regulačných orgánov.

Napriek pokročilej fáze bol ďalší pokrok v privatizácii vo všeobecnosti len obmedzený. Treba ukončiť liberalizáciu a reštrukturalizáciu plynárenského sektora a sektora elektrickej energie. Ďalšie úsilie si vyžiada reštrukturalizácia železničného sektora.

Podnikateľské prostredie

V správe z roka 2005 sa dospelo k záveru, že na zlepšenie podnikateľského prostredia, konkrétne fungovania administratívneho a justičného systému, sú potrebné ďalšie reformy. Odvtedy sa pokrok dosiahol v týchto oblastiach.

Reforma registrácie podnikov pokračovala a v marci 2006 sa prijal nový zákon o obchodnom registri. Na základe zákona sa očakáva, že registrácia podnikov sa nebude uskutočňovať na súdoch a stane sa čisto administratívnym procesom. Štátny daňový úrad s výlučnou zodpovednosťou za výber daní ústrednej štátnej správy a sociálnych dávok začal pôsobiť v januári 2006. V novembri 2005 boli parlamentu predložené zmeny a doplnenia právnych predpisov v oblasti platobnej neschopnosti zamerané na zvýšenie účinnosti, transparentnosti a rýchlosti konaní v prípade platobnej neschopnosti. Pokračovala revízia regulačných režimov, hoci v obmedzenej miere. Novozriadené ministerstvo pre štátnu správu a administratívnu reformu zodpovedá za koordináciu skúmania a optimalizácie existujúcich regulačných režimov a za poskytovanie usmernení na zlepšenie metodiky hodnotenia vplyvov. Navrhli sa opatrenia na optimalizáciu veľkosti a štruktúry verejnej správy, na skvalitnenie odbornej prípravy a podporu poskytovania služieb elektronickej vlády. V marci 2006 sa prijal nový správny poriadok. Na základe prijatia zákona o arbitráži sa otvorili tri arbitrážne strediská.

Treba však ešte vyriešiť niektoré neuzavreté otázky.

Hlavným problémom ostáva zlepšenie podmienok vstupu na trh a odchodu z trhu a vymáhania plnenia zmlúv, podmienok na zvýšenie účinnosti administratívneho a právneho systému a zmiernenie regulačného zaťaženia podnikateľov. Nový zákon o obchodnom registri treba implementovať v plnej miere, aby bolo možné zjednodušiť a urýchliť registráciu podnikov. Parlament dosiaľ neprijal navrhované zmeny a doplnenia právnych predpisov v oblasti platobnej neschopnosti. Na dosiahnutie ďalšieho, hmatateľného pokroku v zjednodušení regula čného rámca bude potrebné nové úsilie, a to aj prostredníctvom systematickejšieho hodnotenia vplyvov a ďalšieho zjednodušovania. Fungovanie administratívy treba ďalej skvalitňovať. Správny poriadok nezaviedol univerzálnejšie využitie princípu „tichého súhlasu“. Vážnym problémom ostáva zvýšenie účinnosti súdnych konaní. Nový návrh občianskeho súdneho poriadku ešte nebol predložený parlamentu. Mediácia ako mimosúdne riešenie sporov sa stále nevyužíva v dostatočnej miere. Treba zvýšiť akcieschopnosť súkromných exekútorov.

Vo všeobecnosti sa v tejto oblasti dosiahol obmedzený pokrok. Úsilie zlepšiť fungovanie administratívneho a najmä justičného systému, ako aj ďalej zmierňovať regulačné zaťaženie podnikateľov, by malo byť intenzívnejšie.

Flexibilita trhu práce

V správe z roka 2005 sa konštatuje, že v zlepšovaní flexibility trhu práce sa dosiahol malý pokrok, pričom táto flexibilita spolu s komplexnou reformou systému vzdelávania sú rozhodujúce pri riešení problémov nevyhovujúceho vzdelania. Odvtedy sa pokrok dosiahol v týchto oblastiach.

V súlade s výrazným hospodárskym rastom zamestnanosť v roku 2005 stúpla o 2,0 % a priemerná miera nezamestnanosti poklesla z 12 % v roku 2004 na 10,1 % v roku 2005. Na zlepšenie fungovania trhu práce sa prijali len obmedzené kroky. Od januára 2006 sa odvody na dôchodky znížili o 6 percentuálnych bodov a podiel, ktorým prispieval zamestnávateľ, klesol zo 70 % na 65 %, čím sa znížili nemzdové pracovné náklady a vytvorili sa podnety na tvorbu pracovných miest a presun pracovných príležitostí z čierneho trhu. Vo februári 2006 sa zmenil a doplnil zákon na podporu zamestnanosti a priniesol niekoľko finančných stimulov regionálnej mobility a aktívneho hľadania práce. Začalo sa s prípravami na hodnotenie účinnosti programov aktívneho trhu práce. Vo februári 2006 rada ministrov prijala program reformy stredoškolského vzdelávania. Predpokladá sa v ňom reorganizácia systému stredoškolského vzdelávania, zavedenie modelov krátkodobého odborného výcviku a štandardizované štátne skúšky.

Treba však ešte vyriešiť niektoré neuzavreté otázky.

Pri odstraňovaní nepružnosti trhu práce a pri modernizácii regulačného rámca sa nedosiahol takmer žiadny pokrok, najmä pokiaľ ide o pracovný čas alebo využívanie dohôd na dobu ur čitú. Oneskorila sa integrácia prémií za dosiahnutý služobný vek do bežných mzdových tried. Zatiaľ sa neprijala stratégia rozvoja vyššieho vzdelania. Plánované reformy vzdelávacieho systému treba ešte plne implementovať, a tak zlepšiť kvalitu vzdelávania a lepšie prepojiť dosiahnuté vzdelanie s potrebami trhu práce.

Vo všeobecnosti sa pri zvyšovaní flexibility trhu práce dosiahol len malý pokrok. Na odstránenie problému nevyhovujúceho vzdelania je dôležité zvýšiť úsilie v oblasti reformy vzdelávacieho systému.

3.1. Celkové hodnotenie

Bulharsko je fungujúcou trhovou ekonomikou. Ak bude pokračovať v súčasných reformách, malo by byť schopné vyrovnať sa v krátkom čase s konkurenčnými tlakmi a trhovými silami v Únii. Bulharsko celkovo udržalo makroekonomickú stabilitu a pokročilo v štrukturálnych reformách.

Od správy z októbra 2005 sa dosiahol ďalší pokrok. Prijali sa primerané opatrenia na zníženie zahraničnej zadlženosti. Privatizačný proces a liberalizácia a reštrukturalizácia sieťových odvetví výrazne pokročili. Ďalší pokrok sa dosiahol v skvalitňovaní podnikateľského prostredia a v znižovaní nemzdových pracovných nákladov.

Deficit bežného účtu sa však zvýšil, čo potvrdzuje pretrvávajúcu potrebu prísnej fiškálnej a mzdovej politiky. Prehĺbenie štrukturálnych reforiem si vyžaduje zlepšenie fungovania justi čného systému a ďalšie zmierňovanie administratívneho zaťaženia podnikateľov. Regulačný rámec trhu práce musí byť flexibilnejší.

4. ZÁVÄZKY A POŽIADAVKY VYPLÝVAJÚCE Z PRÍSTUPOVÝCH ROKOVANÍ

Úvod

V správe z októbra 2005 Komisia dospela k záveru, že Bulharsko už dosiahlo značný stupeň súladu s *acquis*.

V prípade väčšiny kapitol *acquis* bolo Bulharsko už pripravené alebo uskutočnilo prípravy na vyriešenie posledných neuzavretých otázok do pristúpenia. Bolo tomu tak v týchto kapitolách: pohyb kapitálu, politika hospodárskej súťaže, štatistika, hospodárska a menová únia, priemyselná politika, malé a stredné podniky, veda a výskum, vzdelávanie a odborná príprava, telekomunikácie a audiovizuálna politika, vonkajšie vzťahy, spoločná zahraničná a bezpe čnostná politika, rozpočtové ustanovenia EÚ a hospodárska súťaž. Vo všetkých týchto kapitolách sa Bulharsko považovalo za dostatočne pripravené na plynulú integráciu do EÚ. Tento záver ostáva v platnosti. Okrem toho sa ďalší pokrok dosiahol napríklad v oblasti hospodárskej súťaže, v ktorej komisia na ochranu hospodárskej súťaže pokračovala v dosahovaní pozitívnych výsledkov na základe protitrustových rozhodnutí. Preto sa tieto kapitoly ďalej nerozoberajú.

Zostávajúce kapitoly zahŕňali oblasti, ktoré si zo strany Bulharska vyžiadali väčšie úsilie a v niekoľkých prípadoch aj okamžité a zásadné opatrenia, aby boli do pristúpenia pripravené. Tieto oblasti sa opätovne preverujú v nasledujúcich kapitolách.

Tento oddiel teda prináša prehľad všetkých zostávajúcich otázok, ktoré musí Bulharsko vyrieši ť, aby bolo do svojho pristúpenia pripravené na implementáciu *acquis*.

4.1. Kapitoly *acquis*

4.1.1. Kapitola 1: Voľný pohyb tovaru

V **neharmonizovanej oblasti** Bulharsko preverilo svoje právne predpisy s cieľom identifikova ť ustanovenia, ktoré by mohli byť v rozpore s článkami 28 až 30 Zmluvy o ES. Doteraz Bulharsko zistilo len dve opatrenia, ktoré nie sú konzistentné s požiadavkami článkov 28 až 30. Na riešenie uvedenej záležitosti sa v decembri 2005 prijal nový zákon o ochrane spotrebite ľa a pripravujú sa zmeny a doplnenia zákona o účtovníctve. Vo februári 2006 sa prijali zmeny a doplnenia zákona o kultúrnych pamiatkach a múzeách. V apríli 2006 sa prijali zmeny a doplnenia zákona o kontrole výbušnín, zbraní a streliva. Proces vnútorného preverovania sa má nepretržite opakovať. Treba ešte prijať opatrenia na umožnenie dovozu ojazdených automobilov.

Riešia sa legislatívne nedostatky v oblasti **verejného obstarávania**. V apríli 2006 sa prijal nový zákon o koncesiách a zmeny a doplnenia zákona o verejnom obstarávaní. Oba zákony obsahujú nápravné mechanizmy v súlade s požiadavkami EÚ.

Možno konštatovať určité zlepšenie administratívnych kapacít a rozvoj odborných zručností. Pokiaľ ide o nápravné opatrenia, za spracovanie nevyriešených sťažností z celej krajiny v sú časnosti zodpovedá komisia na ochranu hospodárskej súťaže (KOHS).

V dôsledku prijatia nových zákonov je potrebné vykonať zmeny a doplnenia vykonávacích

predpisov o verejnom obstarávaní a pripravujú sa návrhy viacerých vykonávacích predpisov ku koncesiám, ktoré majú nadobudnúť účinnosť v júni 2006. Identifikovalo a odstránilo sa viacero vnútroštátnych ustanovení, ktoré nie sú v súlade s novými ustanoveniami zákona o koncesiách a zákona o verejnom obstarávaní.

Pokiaľ ide o inštitucionálnu stránku, úrad verejného obstarávania a riaditeľstvo hospodárskej a sociálnej politiky rady ministrov postupne zlepšujú svoje administratívne kapacity. Aby bolo možné zabezpečiť veľké množstvo práce v oblasti nápravných opatrení, predpokladá sa nárast počtu pracovníkov. Vo všeobecnosti v tejto oblasti prebiehajú prípravy.

Záver

Vzhľadom na výrazný pokrok Bulharsko v súčasnosti vo všeobecnosti spĺňa záväzky a po žiadavky vyplývajúce z prístupových rokovaní v **neharmonizovaných** oblastiach a v oblasti **verejného obstarávania**. V neharmonizovaných oblastiach je však potrebné ďalšie úsilie. Taktiež je potrebné úsilie na transpozíciu a implementáciu *acquis*, pokiaľ ide o miesta vstupu pre potraviny a o zdravotnícke pomôcky. V oblasti verejného obstarávania treba dokončiť prípravy v súvislosti s vykonávacími predpismi.

4.1.2. Kapitola 2: Voľný pohyb osôb

Tvoria sa právne predpisy v oblasti **vzájomného uznávania odbornej kvalifikácie**. V októbri 2005 sa prijali zmeny a doplnenia zákona o vyššom vzdelávaní a zákona o zdravotnej starostlivosti, ako aj nový zákon o veterinárnych činnostiach. Vykonalo sa veľa práce na prijatí vykonávacích predpisov v oblasti zdravotníckych odborov – medicíny, veterinárnej medicíny, stomatológie, farmakológie, všeobecného ošetrovateľstva a pôrodníctva.

Tieto právne predpisy však treba dokončiť, najmä pokiaľ ide o automatické a bezpodmienečné uznávanie kvalifikácie a cezhraničné poskytovanie služieb. V januári 2006 sa prijali zmeny a doplnenia zákona o advokácii s cieľom zosúladiť ho s *acquis*. Pokračovalo sa v posilňovaní administratívnych kapacít tak v oblasti odbornej prípravy ako aj ďalšieho rozvoja primeraných administratívnych štruktúr, treba ich však ďalej podporovať. Prípravy treba zintenzívniť.

Záver

V oblasti **vzájomného uznávania odborných kvalifikácií** sa dosiahol určitý pokrok. Pokra čuje sa v prípravách, no vznikli obavy, že Bulharsko nebude schopné plne implementovať *acquis* od svojho pristúpenia, ak nezvýši súčasné tempo v napredovaní. V tejto oblasti treba rýchlo konať.

4.1.3. Kapitola 3: Sloboda poskytovať služby

Proces odstraňovania obmedzení v oblasti **práva usadiť sa a slobody poskytovať nefinan čné služby** sa blíži ku koncu. V októbri 2005 sa prijal nový zákon o veterinárnych činnostiach. V novembri 2005 sa prijali zmeny a doplnenia zákona o cestovnom ruchu a zákona o ochrane a rozvoji kultúry. Vo februári 2006 sa prijali zmeny a doplnenia zákona o podpore zamestnanosti a zákona o sociálnej pomoci. V apríli 2006 sa zmenil a doplnil zákon o ochrane detí.

V oblasti cestovného ruchu napriek zmenám právnych predpisov pretrvávajú hlásenia o nezrovnalostiach a odlišných cenách najmä v turistických zariadeniach. Štátni príslušníci

iných krajín ako EÚ si na hraniciach musia kúpiť zdravotné poistenie. Bulharské orgány musia nájsť spôsob presadzovania nových nediskriminačných ustanovení v zákone o cestovnom ruchu a iných právnych predpisoch. Pokiaľ ide o právo usadiť sa a slobodu poskytovať nefinančné slu žby, prípravy značne pokročili, s výnimkou oblasti cestovného ruchu.

Bulharsko vynaložilo úsilie na zosúladenie svojich právnych predpisov v oblasti **bankovníctva**, treba však dokončiť sekundárne právne predpisy. Na transponovanie a implementáciu novej, prísnejšej smernice o kapitálových požiadavkách je potrebné zvýšené úsilie, aby mali banky a investičné spoločnosti dostatočný čas na vykonanie potrebných úprav. Treba zaistiť konzistentnosť, aby bolo možné vykonávať koherentný dohľad nad bankami a investičnými spoločnosťami. Prípravy treba urýchliť.

V decembri 2005 bol prijatý nový zákon o **poisťovníctve**. Bulharsko tiež pripravilo akčný plán na boj proti riadeniu vozidla bez poistenia, ktorý obsahuje vecné opatrenia (zmeny a doplnenia právnych predpisov, národnú kampaň o význame povinného zmluvného poistenia motorových vozidiel, rozsiahlejšie policajné kontroly atď.). Pracuje sa na vyčistení registračnej databázy a z registra sa vyraďujú nepoužiteľné vozidlá, pričom sa predpokladá, že predstavujú 26 % vozového parku.

Vplyv týchto opatrení prijatých proti nepoisteným vozidlám však musí byť evidentný a treba tie ž finančne podporiť bulharský záručný fond, aby Bulharsko mohlo podpísať viacstrannú dohodu a Komisia mohla prijať rozhodnutie súvisiace so zrušením hraničnej kontroly potvrdení o poistení. Prípravy v oblasti poisťovníctva treba naliehavo urýchliť.

V oblasti **investičných služieb** a **trhu s cennými papiermi** Bulharsko pokračuje v prípravách na transpozíciu neuzavretých smerníc. Harmonogram konečného prijatia príslušných zákonov na jeseň 2006 sa zdá byť primeraný, treba ho však riadne dodržať. Prípravy v oblasti investi čných služieb a trhu s cennými papiermi treba zintenzívniť.

Je potrebné ukončiť transpozíciu *acquis* v oblasti **informačnej spoločnosti**. Prípravy v tejto oblasti treba urýchliť.

Pokiaľ ide o **ochranu osobných údajov**, právne predpisy Bulharska napriek zmenám a doplneniam prijatým v decembri 2005 ešte nie sú zosúladené s *acquis*. Nedostatky sa stále vyskytujú v mnohých dôležitých oblastiach, ako sú rozsah pôsobnosti právnych predpisov, uplatniteľnosť vnútroštátneho práva, zásada kvality údajov, právny základ pre spracovanie údajov, údaje o rozsudkoch v trestných veciach, informácie o predmete údajov, rozsah výnimiek, systém oznamovania a predchádzajúceho overovania orgánmi, prenos údajov do tretích krajín. Napriek uskutočneniu náležitých krokov sú administratívne kapacity komisie na ochranu údajov stále nedostatočné. Nie je garantovaná jej finančná nezávislosť, v roku 2006 sa uskutočnili rozpočtové škrty a nemá dostatok personálu. Fungovanie systému registrácie a oznamovania stále nie je uspokojivé. Úroveň jej činnosti je relatívne nízka, riešenie sťažností je nedostatočné, rovnako ako miera presadzovania vo všeobecnosti. Legislatívne prípravy v tejto oblasti treba značne urýchliť.

V oblasti ochrany osobných údajov Bulharsko zatiaľ nie je schopné zabezpečiť úplnú implementáciu *acquis*. *(Pozri taktiež kapitolu 24 – Spravodlivosť a vnútorné záležitosti.)*

Záver

V oblasti **práva usadiť sa a slobody poskytovať nefinančné služby** sa dosiahol výrazný pokrok. Bulharsko v súčasnosti vo všeobecnosti spĺňa záväzky a požiadavky vyplývajúce z prístupových rokovaní. Pokračuje sa v prípravách a očakáva sa, že Bulharsko bude schopné implementovať *acquis* odo dňa svojho pristúpenia, ak si udrží súčasné tempo v napredovaní.

Pokrok sa dosiahol vo finančných službách, konkrétne v **bankovníctve** a **poisťovníctve**, no zvýšené úsilie je stále potrebné na ukončenie príprav na pristúpenie v oblasti **bankovníctva** (smernica o kapitálových požiadavkách pre investičné spoločnosti), **investičných služieb a trhu s cennými papiermi** a **ochrany osobných údajov**. Okrem toho je zvýšené úsilie potrebné aj v oblasti **poistenia** motorových vozidiel a **informačnej spoločnosti**. V týchto oblastiach treba zvýšiť úsilie.

4.1.4. Kapitola 4: Voľný pohyb kapitálu

Bulharské právne predpisy v oblasti **prania špinavých peňazí** sú vo všeobecnosti v súlade s *acquis*. Možno konštatovať pozitívny vývoj, čo sa týka odpovedí na medzinárodné po žiadavky o spoluprácu a operácií zameraných na podozrenie z prania špinavých peňazí cudzími štátnymi príslušníkmi. Finančný spravodajský úrad funguje primerane a profesionálne ako administratívny orgán, ktorý analyzuje hlásenia o podozrivých transakciách (HPT).

V zákone o opatreniach proti praniu špinavých peňazí však pretrvávajú nedostatky, keďže sa v ňom plne neodrážajú požiadavky druhej smernice EÚ o boji proti praniu špinavých peňazí. Okrem toho právne predpisy treba zosúladiť s revidovanými odporúčaniami finančnej akčnej jednotky na boj proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu. Účinná implementácia právnych predpisov je naďalej veľmi obmedzená. Treba zlepšiť informovanosť o ohlasovacej povinnosti medzi subjektmi s ohlasovacou povinnosťou, ohlasovanie podozrivých transakcií (HPT) a dohľad nad subjektmi s ohlasovacou povinnosťou, najmä mimo finančného sektora.

Základným nedostatkom v tejto oblasti sú najmä chýbajúce hmatateľné výsledky, pokiaľ ide o presadzovanie práva a súdne stíhanie v prípadoch prania špinavých peňazí (*pozri kapitolu 24 – Spravodlivosť a vnútorné záležitosti*). Prípravy v tejto oblasti je potrebné zintenzívniť.

Záver

Pokrok v oblasti **prania špinavých peňazí** je naďalej obmedzený, najmä čo sa týka účinnej implementácie a presadzovania práva. V súčasnosti je potrebné zintenzívniť úsilie a urýchliť kroky v oblasti predchádzania praniu špinavých peňazí, aby sa tieto nedostatky do pristúpenia odstránili. Ide najmä o oblasti informovanosti a ohlasovania podozrivých transakcií subjektmi s ohlasovacou povinnosťou, ako aj o dohľad nad subjektmi s ohlasovacou povinnosťou.

4.1.5. Kapitola 5: Právo obchodných spoločností

Čo sa týka **ochrany práv duševného a priemyselného vlastníctva**, vývoj bol pozitívny, najmä v oblasti medziinštitucionálnej spolupráce, koordinovaného presadzovania práva a legislatívneho rámca. Tieto pozitívne zmeny vyplývajú z národného akčného plánu na roky 2005 – 2006 v oblasti práv duševného a priemyselného vlastníctva (PDV).

V septembri 2005 bol prijatý zákon o optických nosičoch, ako jedna zo zbraní v boji proti

pirátstvu. Cieľom akčného plánu je zlepšenie administratívnych štruktúr a presadzovanie PDV. Za kľúčové faktory sa považuje lepšia koordinácia medzi úradmi PDV a orgánmi presadzovania práva, informovanosť a odborná príprava, pričom sa vynaložilo úsilie na zlep šenie komunikácie medzi inštitúciami.

Právne predpisy o patentoch a iné neuzavreté opatrenia (zmeny a doplnenia zákona o obchodných značkách a zemepisných označeniach a zákon o priemyselnom dizajne) sa ešte musia zosúladiť s *acquis* v oblasti priemyselného vlastníctva.

Pokiaľ ide o presadzovanie PDV, sú potrebné ďalšie zlepšenia. Naďalej hrozí trestná činnosť súvisiaca s PDV, pričom predstavuje skutočný problém. Bulharsko by v súčasnosti malo svoje plány zhmotniť v ďalších činnostiach a dosiahnuť konkrétnejšie a hmatateľnejšie výsledky. Potrebná je užšia spolupráca, zvyšovanie informovanosti, ďalšie prijímanie personálu na kritických miestach krajiny a rozsiahlejšia odborná príprava. Treba ďalej rozvíjať komunikáciu medzi samotnými inštitúciami a medzi inštitúciami a organizáciami vlastníkov práv.

Prípravy v oblasti ochrany práv duševného a priemyselného vlastníctva treba zintenzívniť.

Záver

V oblasti **ochrany práv duševného a priemyselného vlastníctva** sa dosiahol výrazný pokrok, na ukončenie príprav na pristúpenie sú však stále potrebné ďalšie kroky. V súčasnosti v tejto oblasti treba zvýšiť úsilie a rýchlo konať, aby sa tieto nedostatky vyriešili včas, pred pristúpením.

4.1.6. Kapitola 7: Poľnohospodárstvo

Horizontálne otázky

Vo februári 2006 parlament vo forme zmien a doplnení zákona o pomoci poľnohospodárom prijal právne predpisy na zriadenie **platobnej agentúry** (PA) na spracovanie národnej a európskej pomoci pre poľnohospodárstvo a vidiecke oblasti, lesné a rybné hospodárstvo a na strategické rozhodnutia. Formalizovali sa rozhodujúce otázky, ako napríklad možnosť uplatniť schému jednotnej platby na plochu (SAPS), aby bolo možné rozhodnúť o minimálnej veľkosti oprávnených poľnohospodárskych podnikov, o doplnkových vnútroštátnych priamych platbách a o primeranom rozpočte.

Vývoj počítačového systému na fungovanie PA, ako aj odborná príprava a prijímanie personálu sa stále neukončili. Prípravy treba zintenzívniť.

Aktualizoval sa pôvodný vzorový plán na zavedenie **integrovaného administratívneho a kontrolného systému** (**IACS**), aby sa zohľadnilo meškanie pri jeho implementácii. Aby bolo možné zaviesť systém identifikácie pozemkových parciel (LPIS), Bulharsko sa rozhodlo, že okrem leteckých ortofotografií použije aj archívne satelitné zábery; uzavreli sa dohody o poskytnutí všetkých údajov, no časový harmonogram je veľmi napätý. Existujúce digitálne ortofotografie a použiteľné satelitné zábery zahŕňajú 25 % územia. Doposiaľ sa digitalizácia blokov LPIS uskutočnila v prípade približne 17 % plochy. Práve sa začalo pracovať na zavedení prepojenia medzi poľnohospodármi a blokmi LPIS, ktoré je potrebné na poskytovanie grafického materiálu o hraniciach referenčných parciel, ich jednotných identifika čných čísel a rozlohy poľnohospodárom. Veľa práce sa vykonalo v súvislosti s prijatím a in štaláciou nového softvéru, no zatiaľ sa neuskutočnilo jeho konečné testovanie. Taktiež sa

rýchlejšie napreduje v iných základných úlohách, ako je predbežná registrácia po ľnohospodárov, kontroly na mieste a odborná príprava personálu. Stále však treba urýchlene konať.

V súvislosti s **mechanizmami obchodovania** všetky zainteresované orgány (štátny fond po ľnohospodárstva, colný úrad, štátny veterinárny úrad a fytosanitárny úrad) začali formálne koordinovať svoje činnosti. Vo všeobecnosti možno konštatovať, že práce napredujú, no je potrebné ďalšie úsilie, keďže podrobné vedomosti o mechanizme obchodovania a jeho prevádzke sú stále vo všeobecnosti nulové.

Organizácie spoločného trhu (OST)

Vo všeobecnosti sa zavádza účinná administratívna štruktúra na presadzovanie všetkých týchto organizácií, a to vo forme prijímania ďalších pracovníkov, primeranej odbornej prípravy a jasného definovania postupov.

V prípade **vína** sa ešte neukončilo zriadenie bulharského registra viníc.

Neboli prijaté doplňujúce vykonávacie predpisy pre niektoré trhové mechanizmy, konkrétne pre kontroly a certifikáciu. Prípravy v tejto oblasti treba zintenzívniť.

Prijali sa právne predpisy na presadzovanie OST pre **mlieko** a uskutočnili sa opatrenia na zavedenie kvót na mlieko, ako aj väčšiny mechanizmov organizácií spoločného trhu pre mlieko a mliečne výrobky. Ukončila sa príprava databázy, vrátane registra základných kvót, ktorá zahŕňa všetkých producentov a priamych predajcov, a pripravuje sa prideľovanie individuálnych orientačných kvót. Proces schvaľovania nákupu dobre napreduje.

Treba ešte prijať podrobné pravidlá riadenia kvót na mlieko a štátnych rezerv. Štátne a regionálne rady pre mlieko zatiaľ nie sú plne funkčné, ako ani nezávislé laboratóriá v každej mliekárni na analyzovanie obsahu tuku. Laboratóriá sa ešte nezriadili ani neakreditovali. Prípravy treba urýchliť.

V oblasti **ovocia a zeleniny** sa dosiahol pokrok pri implementácii kontroly kvality čerstvých produktov a marketingových noriem. Pokrok sa taktiež dosiahol v rámci administratívnej štruktúry uznávania producentov.

Pokiaľ ide o klasifikáciu jatočného **hovädzieho dobytka**, bulharské právne predpisy sa plne harmonizovali, no ešte nenadobudli účinnosť. Aby sa do pristúpenia klasifikácia riadne implementovala, treba urýchliť odbornú prípravu klasifikátorov na bitúnkoch.

Veterinárne a fytosanitárne otázky, vrátane potravinovej bezpečnosti

Prostredníctvom prijatia rámcového veterinárneho zákona (RVZ) Bulharsko zaviedlo základňu pre transponovanie *acquis* v oblasti zdravia zvierat, starostlivosti o zvieratá, veterinárnych aspektov verejného zdravia a nástrojov horizontálnej veterinárnej kontroly do svojich vnútroštátnych právnych predpisov. Rámcový veterinárny zákon nadobudol účinnosť 1. mája 2006.

Niektoré časti sekundárnych právnych predpisov alebo zmeny a doplnenia existujúcich právnych predpisov, ktoré majú po nevyhnutnej príslušnej kontrole zabezpečiť úplný súlad s *acquis* vo veterinárnej oblasti, ešte neboli prijaté. Podobne nedošlo ku konečnému prijatiu zákona o ochrane rastlín v parlamente. Prípravy treba zintenzívniť.

Právne predpisy o **prenosnej spongiformnej encefalopatii (PSE) a vedľajších živočíšnych produktoch** sa transponovali. Od začiatku januára 2006 platí zákaz kŕmenia hospodárskych zvierat niektorými spracovanými živočíšnymi bielkovinami.

Pokiaľ ide o kontrolu PSE, najmä sústreďovanie, spracovanie a testovanie uhynutého hovädzieho dobytka, Bulharsko predstavilo národný zberný plán. Tento plán treba ešte vylepši ť. Zatiaľ sa nepreukázal súlad s požiadavkami EÚ, pokiaľ ide o jednu z dvoch kafilérií, ktoré sa nachádzajú vo Varne. Ničenie kafilérneho odpadu (mäsokostná múčka) spaľovaním v cementárskych peciach v súlade s *acquis* bolo preukázané. Ničenie mäsokostnej múčky, najmä z dobytka, ktoré prebieha v cementárskych peciach, treba garantovať. Urgentné kroky sú tiež potrebné, pokiaľ ide o výstavbu novej kafilérie na juhu Bulharska.

Transpozíciu zásad právnych predpisov o **systéme veterinárnej kontroly na vnútornom trhu** zabezpečuje RVZ.

Sekundárne právne predpisy súvisiace s pripojením sa do siete TRACES, ktorá spája veterinárne orgány EÚ (nasledovník ANIMO), neboli doposiaľ prijaté ani sa nezačali presadzovať. Prípravy treba zintenzívniť.

Právne predpisy, ktoré transponujú *acquis* v oblasti **identifikácie a registrácie zvierat**, už boli prijaté pre všetky príslušné druhy zvierat, ako aj sankcie a kontroly. Zriadila sa databáza na identifikovanie a registrovanie hovädzieho dobytka. Systém sa aktualizuje a modernizuje, aby bolo možné začleniť aj iné druhy zvierat.

Je potrebné ešte preukázať online fungovanie databázy pre všetky druhy zvierat. Prípravy treba zintenzívniť.

Acquis v oblasti **financovania veterinárnych inšpekcií a kontrol** sa transponoval. Prípravy značne pokročili.

Transponovali sa právne predpisy o veterinárnych kontrolách dovozu z tretích krajín, ako aj pravidlá dovozu. Jedno z ôsmich dlhodobých miest veterinárnej hraničnej kontroly (Kapitan Andreeovo na pozemnej hranici s Tureckom) funguje, stále sú však potrebné určité úpravy. Práce začali a uzavreli sa dohody o zariadení potrebnom pre otvorenie ďalších miest.

Infraštruktúra pre sedem dlhodobých miest veterinárnej hraničnej kontroly na budúcich vonkaj ších hraniciach EÚ v Bulharsku ešte nebola zavedená, ani sa nezačali presadzovať postupy kontroly a dovozné podmienky EÚ. Prípravy treba výrazne zintenzívniť.

Rámcový veterinárny zákon ustanovuje právny základ pre zriadenie fondu zdravia zvierat, z ktorého sa čerpajú **výdavky vo veterinárnej oblasti**.

Do vnútroštátnych právnych predpisov Bulharska sa transponovali všeobecné opatrenia o **kontrole chorôb zvierat** (zákaz očkovania a niektoré eradikačné opatrenia).

Pokiaľ ide o kontrolu chorôb, ešte treba zriadiť pohotovostný fond zdravia zvierat. V prípade kontroly klasického moru ošípaných, prechod z krajiny využívajúcej očkovanie na neočkujúcu krajinu sa ešte celkom neuskutočnil. V praxi sa teraz pozornosť sústreďuje na odhaľovanie potenciálneho šírenia terénnych vírusov, keďže očkovanie domácej populácie ošípaných sa skončilo v roku 2005. Aby sa Bulharsko mohlo skutočne považovať za krajinu bez očkovania

domácej populácie ošípaných, treba zintenzívniť prípravy.

Právne predpisy o **obchode so živými zvieratami a živočíšnymi produktmi** sa transponovali. Prípravy v tejto oblasti značne pokročili.

Okrem toho rámcový veterinárny zákon ustanovuje právny základ na presadzovanie právnych predpisov o veterinárnych aspektov **verejného zdravia** v zariadeniach. Pokračuje zosúla ďovanie s novým súborom hygienických opatrení EÚ a modernizácia zariadení. Pokiaľ ide o kvalitu surového mlieka a systémy jeho kontroly, prijala sa jasná stratégia riadenia v prechodnom období.

Ešte sa však nepreukázalo, či sa ukončil proces modernizácie zariadení. Prípravy treba zintenzívniť.

Čo sa týka presadzovania *acquis* v oblasti **spoločných opatrení** (vrátane **zoonóz**), Bulharsko identifikovalo svoje potreby modernizácie a pracuje na odstraňovaní nedostatkov.

Pokiaľ ide o veterinárne aspekty verejného zdravia, nepreverilo sa presadzovanie kontrol zvy škov, veterinárnych liečiv, kontaminantov a zoonóz, najmä pokiaľ ide o diagnostické metódy a normy, ktoré sa uplatňujú v laboratóriách. V prípravách treba pokračovať.

Začala sa implementácia a presadzovanie pravidiel **starostlivosti o zvieratá** na úrovni po ľnohospodárskych podnikov počas prepravy a porážky, ktorá sa spája aj s odbornou prípravou v oblasti uplatňovania nových právnych predpisov.

Pravidlá a normy EÚ upravujúce starostlivosť o zvieratá sa ešte v plnej miere nepresadzujú. Prípravy treba zintenzívniť.

Záver

V oblasti **organizácií spoločného trhu** sa dosiahol pokrok. Bulharsko v súčasnosti vo v šeobecnosti spĺňa záväzky a požiadavky vyplývajúce z prístupových rokovaní v tejto oblasti.

Vo veci **platobnej agentúry** sa taktiež dosiahol výrazný pokrok, na ukončenie príprav na pristúpenie sú však stále potrebné ďalšie kroky. V súčasnosti je v tejto oblasti potrebné zvý šené úsilie a treba rýchlo konať, aby sa uvedené nedostatky vyriešili v čase pred pristúpením. Určitý pokrok sa zaznamenal aj v oblasti mechanizmov obchodovania a **OST** pre **víno a alkohol**, ako aj **mlieko a hovädzie mäso**. Pokrok sa tiež zaznamenal v súvislosti s úplnou transpozíciou *acquis* vo **veterinárnej oblasti**, pri ukončení prác na **kontrole chorôb zvierat** (klasický mor ošípaných a pohotovostný fond zdravia zvierat), v **systéme veterinárnej kontroly na vnútornom trhu** (zriadenie všetkých dlhodobých miest hraničnej kontroly), v **obchode so živými zvieratami a živočíšnymi produktmi**, pri **mechanizmoch obchodovania** a **starostlivosti o zvieratá**, ako aj v súvislosti s ukončením práce na **veterinárnych aspektoch verejného zdravia** modernizáciou zariadení. Pokrok sa tiež dosiahol v rámci kapacít pri odoberaní vzoriek a testovaní, ktoré sú zamerané na presadenie **spoločných opatrení** (vrátane **zoonóz**) vo veterinárnej oblasti. V súčasnosti je v týchto oblastiach potrebné zvýšené úsilie a treba rýchlo konať, aby sa nedostatky vyriešili včas, pred pristúpením.

Obmedzený pokrok sa dosiahol v rámci **IACS**, najmä pokiaľ ide o systém identifikácie pozemkových parciel (LPIS), ako aj v rámci **PSE** a **vedľajších živočíšnych produktov**,

vrátane modernizácie kafilérií. Tieto oblasti sú naďalej v značnej miere znepokojujúce. Bulharsko by v súčasnosti malo prijať okamžité a zásadné opatrenia, aby bolo do dňa pristúpenia pripravené.

4.1.7. Kapitola 8: Rybné hospodárstvo

V oblasti **riadenia zdrojov a flotily, inšpekcie a kontroly** sa v novembri 2005 prijali zmeny a doplnenia bulharského zákona Akt 2001 o rybnom hospodárstve a akvakultúre s cieľom poskytnúť právny základ pre udeľovanie povolení na rybolov, štrukturálne opatrenia a organizáciu trhu, vrátane systému monitorovania plavidiel a uznávania skupín producentov. Za vedenie registra rybárskych flotíl a za podávanie hlásení o tomto registri zodpovedá národná agentúra pre rybné hospodárstvo a akvakultúru (NARHA).

Testovacie údaje ešte neboli do registra rybárskych flotíl EÚ prenesené v správnom formáte. Je potrebné ukončiť zavádzanie systému monitorovania rybárskych plavidiel, najmä vzhľadom na jeho modernizáciu na satelitný systém. Podobne sa výrazne nezlepšilo ani vykazovanie údajov z registrácie úlovku v lodných denníkoch, z vyhlásení o vykládke a zo záznamov o predaji, ani dostupnosť týchto údajov. Prípravy treba urýchliť.

V oblasti **štrukturálnych opatrení** sa v súlade so zriadením platobnej agentúry pre po ľnohospodárstvo navrhli pravidlá a postupy na použitie a implementáciu štrukturálnych opatrení (*pozri kapitolu 7 – Poľnohospodárstvo*). Prípravy treba zintenzívniť.

Pokiaľ ide o **politiku trhu**, na konci roka 2005 sa v rámci NARHA zriadil útvar organizácie trhu.

Neprijali sa žiadne ďalšie vykonávacie predpisy na zavedenie veľkoobchodnej infraštruktúry trhu (organizácie producentov, intervenčný úrad a informačný systém). Nezaviedol sa žiadny systém zbierania údajov z registrácie úlovku, teda ešte nie je možná krížová kontrola. Prípravy treba zintenzívniť.

Záver

Pokrok sa dosiahol v oblasti **riadenia zdrojov a flotily**, **inšpekcie a kontroly**, **štrukturálnych opatrení** a **politiky trhu**. Výsledky sú však naďalej obmedzené. Bulharsko musí prijať zvýšené úsilie a rýchlo konať, s cieľom pripraviť sa na riadenie štrukturálneho fondu pre sektor rybného hospodárstva, ukončiť systém monitorovania rybárskych plavidiel, prijať právne predpisy a zaviesť systém zbierania údajov z registrácie úlovku.

4.1.8. Kapitola 9: Dopravná politika

V oblasti **leteckej dopravy** sa vynaložilo značné úsilie, väčšia časť príslušných právnych predpisov sa transponovala a je v podstate v súlade s *acquis*. Bulharsko parafovalo všeobecnú dohodu o leteckej doprave a Dohodu o Európskom spoločnom leteckom priestore, pričom prechodné uplatňovanie oboch dohôd sa predpokladá ku dňu podpisu.

Príslušné politiky, najmä pokiaľ ide o ochranu a bezpečnosť letísk, však treba do pristúpenia úplne implementovať. Prípravy v tejto oblasti vo všeobecnosti pokročili.

Rámcové právne predpisy v oblasti **námornej dopravy** sa transponovali v súlade s *acquis*. Situácia ohľadne funkcií štátnej kontroly prístavov sa zlepšuje, najmä pokiaľ ide o pokles miery

zadržania.

Nezávislosť bulharskej námornej správy pre štátnu kontrolu vlajok ešte nie je v plnej miere zabezpečená, keďže Navybulgar ako kontrolovaný subjekt je stále štátnym podnikom. Prípravy v tejto oblasti treba zintenzívniť.

Záver

V oblasti právnych predpisov o **leteckej doprave** sa dosiahol výrazný pokrok, pričom Bulharsko v súčasnosti vo všeobecnosti spĺňa záväzky a požiadavky vyplývajúce z prístupových rokovaní v uvedených oblastiach. Právne predpisy sa implementujú a, ak sa udrží súčasné tempo príprav, požiadavky by sa mali splniť do pristúpenia.

Pokrok sa dosiahol aj v oblasti **námornej dopravy**. Normy však stále zaostávajú za priemerom Európskej únie. V súčasnosti je potrebné zintenzívniť úsilie a urýchlene konať, aby sa tieto nedostatky vyriešili včas, pred pristúpením, najmä treba zaistiť úplnú nezávislosť bulharskej námornej správy ako inšpekčného orgánu.

4.1.9. Kapitola 10: Zdaňovanie

V novembri 2005 sa prijal zákon o **spotrebných daniach** a daňových skladoch. Konkrétne upravuje prechod zodpovednosti za správu spotrebných daní z daňovej na colnú správu. V tomto zákone sa tiež nachádzajú ustanovenia o systéme colných skladov a o vlastníctve, pohybe a monitorovaní výrobkov podliehajúcich spotrebnej dani na základe dojednaní o pozastavení zdaňovania. Zákon o spotrebných daniach sa zmenil a doplnil v decembri 2005, s cieľom zvýšiť sadzby spotrebnej dane v súlade s dohodnutým harmonogramom aproximácie. Prípravy v oblasti spotrebných daní značne pokročili.

V oblasti **DPH** sa právne predpisy, ktoré sa plánovali na koniec roka 2005, ešte neprijali. Ani v oblasti **priamych daní** sa neprijal návrh zákona o dani z príjmu právnických a fyzických osôb. Prípravy treba zintenzívniť.

Značne sa pokročilo v oblasti **administratívnej spolupráce a vzájomnej pomoci**. V januári 2006 začal na základe nadobudnutia účinnosti nového zákonníka o postupoch zdaňovania a sociálneho zabezpečenia pôsobiť štátny daňový úrad (ŠDÚ). Štátny daňový úrad spojil výber a spracovanie daní ústrednej štátnej správy (ako je DPH a daň z príjmu právnických osôb), ako aj povinných sociálnych odvodov (ako je zdravotné poistenie). Prebiehajúca reforma v sektore, najmä úspešná transformácia daňovej správy do ŠDÚ, viedla k zlepšeniu kapacít výberu a kontroly, čo potvrdzuje nárast celkového výberu daní.

Pri výbere daní je potrebné trvalé úsilie na riadiacej úrovni, aby sa zaistilo dobré fungovanie novozriadenej inštitúcie. Implementácia nových zákonov si vyžiada koordináciu všetkých zúčastnených strán. Administratívne kapacity by sa mali ďalej zvyšovať, a to prostredníctvom rozvoja odborných znalostí personálu a trvalej odbornej prípravy. Prípravy na počítačové prepojenie pokračujú v dobrom tempe a, ak sa nevyskytne meškanie, Bulharsko by svoje povinnosti malo splniť do pristúpenia. Prípravy vo všeobecnosti pokročili.

Záver

V oblasti **spotrebných daní** a **administratívnej spolupráce a vzájomnej pomoci** sa dosiahol výrazný pokrok. Bulharsko v súčasnosti vo všeobecnosti spĺňa záväzky a požiadavky vyplývajúce z prístupových rokovaní v týchto oblastiach. Očakáva sa, že Bulharsko bude schopné implementovať *acquis* do svojho pristúpenia, ak si udrží súčasné tempo v napredovaní.

V oblasti **DPH** a **priamych daní** sa dosiahol malý pokrok. Tieto oblasti si vyžadujú zvýšené úsilie, pokiaľ ide o právne predpisy a implementáciu nových zákonov.

4.1.10. Kapitola 13: Sociálna politika a zamestnanosť

Čo sa týka **pracovného práva**, bulharský zákonník práce sa zmenil a doplnil v októbri 2005. Inšpektorát práce zvýšil počet svojich pracovníkov.

Transpozícia *acquis* ešte nie je ukončená, najmä pokiaľ ide o smernice, ktoré dopĺňajú zákony o európskej spoločnosti a o európskej družstevnej spoločnosti, smernicu o informáciách a konzultáciách a smernicu o európskych podnikových radách. Okrem toho, aby sa zaistila správna a úplná transpozícia, treba sa zamerať na rad otázok, ktoré sa týkajú najmä smerníc o vysielaní pracovníkov, platobnej neschopnosti zamestnávateľov, zdraví a bezpečnosti pracovníkov, kolektívnom prepúšťaní, práci na skrátený úväzok, práci na dobu určitú, pracovnom čase a o ochrane mladých ľudí pri práci. Navyše, administratívne kapacity a mechanizmy vnútornej kontroly inšpektorátu práce sú nedostatočné na zabezpečenie účinného, spravodlivého uplatňovania *acquis* v tejto oblasti. Prípravy treba zintenzívniť.

Pokiaľ ide o **sociálny dialóg**, treba viac posilniť bipartitný dialóg, aby sa sociálni partneri pripravili na svoju budúcu úlohu pri formulovaní a implementovaní sociálnej politiky EÚ. Kritériá zastúpenia sa pri všetkých organizáciách sociálnych partnerov musia uplatňovať objektívne. Účasť na tripartitnom dialógu je potrebné obmedziť na organizácie sociálnych partnerov so sociálnym mandátom. Prípravy treba zintenzívniť.

Určitý pokrok možno konštatovať pri operačnej implementácii regulačných ustanovení v oblasti **verejného zdravia**. Konkrétne sa podarilo zosúladiť právny systém v oblasti prenosných chorôb s *acquis*. Výrazný pokrok sa dosiahol pri transponovaní *acquis* v oblasti výroby, prezentácie a predaja tabakových výrobkov. V novembri 2005 sa ratifikoval rámcový dohovor o kontrole tabaku. Smernica o reklame tabakových výrobkov sa plne transponovala. Zmenilo sa financovanie nemocníc a väčšia pozornosť sa venuje preventívnym zdravotným opatreniam.

Treba ešte úplne transponovať *acquis* v oblasti krvi a zložiek krvi, tkanív a buniek, najmä pokiaľ ide o normy kvality a bezpečnosti ľudskej krvi a zložiek krvi, požiadavky na spätnú sledovateľnosť a oznamovanie závažných nežiadúcich reakcií a udalostí, ako aj o normy a špecifikácie Spoločenstva k systému kvality pre transfúzne zariadenia. Očakáva sa tiež ďalšie zosúladenie zákona o transplantácii orgánov, tkanív a buniek. Systém kontroly prenosných chorôb sa musí ešte viac skvalitniť a treba ďalej investovať do laboratórnych kapacít a počíta čového vybavenia.

Naďalej je potrebné úsilie na zlepšenie zdravotného stavu populácie a uľahčenie dostupnosti zdravia a zdravotnej starostlivosti, najmä na regionálnej úrovni a medzi chudobnejšími socioekonomickými vrstvami a menšinami. Pokiaľ ide o dostupnosť zdravotnej starostlivosti, podmienky pre populáciu ako takú sa nezlepšili. Základné podmienky v ústavoch starostlivosti

o starších, zdravotne postihnutých a duševne chorých a deti sú nevyhovujúce. Právny základ pre ich inštitucionalizáciu, ako aj pomalý a často zle naplánovaný proces skutočnej dein štitucionalizácie, je neuspokojivý a stále vyvoláva vážne znepokojenie. Naďalej je potrebné zvý šené úsilie.

Pokrok sa dosiahol v príprave na riadenie **Európskeho sociálneho fondu** (**ESF**), najmä pokiaľ ide o personálne vybavenie, trvalú odbornú prípravu štátnych zamestnancov a určenie riadiaceho orgánu pre operačný program rozvoja ľudských zdrojov a operačný program administratívnych kapacít.

Budovanie administratívnych kapacít sa neukončilo, a to najmä čo sa týka operačného programu administratívnych kapacít, personálneho vybavenia a odbornej prípravy na ministerstve školstva a vedy a na úrade sociálnej pomoci (*pozri taktiež kapitolu 21: Regionálna politika a koordinácia štrukturálnych nástrojov*). Prípravy treba zintenzívniť.

V oblasti **sociálneho začlenenia** sa vo februári 2006 prijali zmeny a doplnenia zákona o sociálnej pomoci, ktorým sa predovšetkým otvára trh pre poskytovanie sociálnych služieb. V apríli 2006 vláda schválila aktualizovaný národný plán boja proti chudobe a sociálnemu vylú čeniu na roky 2005 – 2006, v ktorom sa predpokladá podpora v činnostiach zameraných na vzdelávanie, rekvalifikáciu, zamestnanosť a pomoc ohrozeným skupinám. V súlade s ukazovate ľmi o sociálnom začlenení EÚ musí pokračovať analytická práca a rozvoj sociálnej štatistiky o chudobe a sociálnom vylúčení. Treba pokračovať v úsilí o zlepšenie situácie ohrozených skupín, vrátane Rómov, a treba podporovať ich úplnú integráciu do spoločnosti. V niektorých obciach viedla desegregácia a integrácia rómskych žiakov a žiakov s osobitnými potrebami v rámci bežného školského systému k pozitívnym výsledkom.

Dostupnosť kvalitnej zdravotnej starostlivosti sa zatiaľ nezlepšila, keďže značná časť populácie, najmä v rámci rómskej komunity, stále k nej nemá prístup. Proces desegregácie a integrácie rómskych žiakov a žiakov s osobitnými potrebami v rámci bežného školského systému treba urýchliť. Takisto sa nezaznamenalo žiadne pokračujúce zlepšenie koordinácie politík starostlivosti o deti ani posilnenie administratívnych kapacít úradu na ochranu detí, ani na miestnej úrovni. Nezintenzívnil sa proces deinštitucionalizácie ani rozvoj služieb na úrovni komunity. Stále pretrváva potreba implementovať osobitné sociálne, vzdelávacie a zdravotné služby, v ktorých by sa riešili otázky sociálneho vylúčenia. Je potrebné vynaložiť ďalšie úsilie na začlenenie ohrozených skupín, najmä z rómskej komunity, na trhu práce, a to ďalšou podporou kvalitného vzdelávania a odborného výcviku. Musí sa ešte zlepšiť prístup osôb so zdravotným postihnutím na verejné priestranstvá, do budov, dopravných prostriedkov, k vzdelaniu a na trh práce. Prípravy treba zintenzívniť.

Čo sa týka **boja proti diskriminácii**, v novembri 2005 sa konečne zriadila komisia pre ochranu pred diskrimináciou a začala konať v prvých prípadoch.

Táto komisia z dôvodu administratívnych a personálnych problémov vykonáva svoju činnosť nedostatočne, pričom sa neprijali žiadne kroky na skoré zabezpečenie jej plnej funkčnosti. Zásadné zlepšenie si stále vyžaduje situácia rómskej menšiny. Úsilie na zabezpečenie účinnej implementácie rámcového programu na rovnoprávnu integráciu Rómov do bulharskej spolo čnosti nie je dostatočné. Prípravy treba zintenzívniť.

Záver

V prípravách na **Európsky sociálny fond** (ESF) sa uskutočnil pokrok, no v tejto oblasti je stále potrebné zvýšené úsilie na riešenie zostávajúcich problémov. V ďalších piatich oblastiach tejto kapitoly, ktoré sa v októbri 2005 identifikovali ako oblasti vyžadujúce zvýšené úsilie, sa dosiahol len malý pokrok. V súčasnosti je v nich stále potrebné zvýšené úsilie a treba rýchlo konať, aby sa tieto neuzavreté otázky vyriešili v čase pred pristúpením. Musí sa dokončiť právne zosúladenie a presadzovanie v oblasti **pracovného práva** a **verejného zdravia**. Treba ďalej posilniť bipartitný **sociálny dialóg** a zaistiť korektnú účasť sociálnych partnerov v tripartitných štruktúrach. V oblasti **sociálneho začlenenia** je potrebné výrazne zlepšiť dostupnosť kvalitnej zdravotnej starostlivosti a vzdelania, deinštitucionalizáciu, starostlivosť o deti a integráciu ohrozených skupín na trhu práce. Situácia rómskej menšiny si stále vyžaduje štrukturálne zlepšenia. Čo sa týka **boja proti diskriminácii**, treba zlepšiť administratívne kapacity komisie pre ochranu pred diskrimináciou. Vo všeobecnosti je potrebné zvýšené úsilie na posilnenie administratívnych kapacít, aby sa zabezpečila riadna implementácia *acquis* v oblasti sociálnej politiky.

4.1.11. Kapitola 14: Energetika

Prijali sa rámcové a vykonávacie predpisy v oblasti **hospodárskej súťaže** a **vnútorného trhu s energiou**.

V súlade s *acquis* treba ešte plne otvoriť trh s elektrickou energiou a zemným plynom. Implementácia pripravených plánov by mala viesť k rozdeleniu spoločnosti Bulgargas pred pristúpením.

Okrem toho musí Bulharsko v sektore pevných palív zabezpečiť, aby štátne intervencie boli v súlade s *acquis*. Prípravy v tejto oblasti je potrebné zintenzívniť.

V oblasti **jadrovej energie a jadrovej bezpečnosti** je právny rámec už zavedený a prijali sa vykonávacie predpisy.

Čo sa týka záväzku Bulharska čoskoro uzavrieť bloky 1 až 4 jadrovej elektrárne Kozloduj, ako sa uvádza v Akte o pristúpení, Bulharsko zatiaľ neprijalo kroky potrebné na zabezpečenie nevratného rozobratia blokov 1 a 2, ktoré boli odstavené v roku 2002. Rovnako neprijalo žiadne konkrétne prevádzkové ani administratívne opatrenia na zabezpečenie definitívneho odstavenia blokov 3 a 4 v roku 2006 a na garantovanie ich následného vyradenia z prevádzky, čím by sa uvoľnila možnosť čerpať dostupné finančné prostriedky EÚ. Zatiaľ sa nedosiahol úplný súlad s požiadavkami a postupmi Zmluvy o Euratome. Prípravy v tejto oblasti je potrebné výrazne zlepšiť.

Záver

V oblasti **hospodárskej súťaže a vnútorného trhu s energiou** sa dosiahol malý pokrok. V súčasnosti je v tejto oblasti potrebné zvýšené úsilie a treba rýchlo konať, aby sa pred pristúpením otvorili trhy so zemným plynom a elektrickou energiou. Situácia v oblasti **jadrovej energie a jadrovej bezpečnosti** sa vzhľadom na proces odstavovania elektrárne zhoršila. V súčasnosti je potrebné zvýšené úsilie a treba rýchlo konať, aby sa mohlo zaručiť nezvratné odstavenie blokov 1 až 4 jadrovej elektrárne Kozloduj.

4.1.12. Kapitola 15: Priemyselná politika

Privatizácia a reštrukturalizácia v Bulharsku pokračuje, hoci pomalšie, ako sa plánovalo.

Privatizácia sa takmer ukončila, avšak proces sa v súčasnosti výrazne spomalil a ukončili sa len niektoré privatizačné opatrenia. Reštrukturalizácia sieťových odvetví pokračuje.

Privatizačný proces stále nie je dostatočne transparentný a pretrvávajú problémy s kontrolou po privatizácii.

Reštrukturalizácia oceliarskeho priemyslu sa výrazne oneskorila a do konca dohodnutého re štrukturalizačného obdobia nebude možné obnoviť hlavného producenta ocele, ktorý podlieha individuálnemu reštrukturalizačnému plánu. Bulharsko formálne oznámilo Komisii plánované zmeny svojho národného reštrukturalizačného plánu v oceliarskom priemysle, ako aj príslu šného podnikateľského plánu. Komisia tieto zmeny dôkladne zanalyzuje, najmä z pohľadu ich zlučiteľnosti s pravidlami štátnej pomoci. Prípravy v oblasti privatizácie a reštrukturalizácie treba zintenzívniť.

Záver

V **privatizácii a reštrukturalizácii** sa dosiahol určitý pokrok. Výsledky sú však obmedzené, najmä pokiaľ ide o reštrukturalizáciu oceliarskeho priemyslu. V súčasnosti je v tejto oblasti potrebné zvýšené úsilie a treba rýchlo konať, aby sa tieto nedostatky vyriešili pred pristúpením.

4.1.13. Kapitola 19: Telekomunikácie a informačné technológie

V oblasti **elektronickej komunikácie a informačných technológií** nemožno hovoriť o zásadnom vývoji.

Pri riešení neuzavretých otázok, pokiaľ ide o transpozíciu *acquis* z roku 1998, sa dosiahol len malý pokrok. Treba ešte implementovať mnoho základných opatrení na ochranu hospodárskej súťaže, ktoré sa vzťahujú na terajšieho operátora na trhu pevných telefonických liniek. Na trhu mobilných telefonických sietí platný telekomunikačný zákon nedefinuje trh vzájomného prepojenia, a teda neukladá operátorovi s významným vplyvom na trhu (SMP) žiadnu nákladovú orientáciu, pokiaľ ide o veľkoobchodné sadzby za ukončenie hovoru. Prípravy na možnosť prenosu čísla mobilného telefónu sú obmedzené. Prípravy na *acquis* z roku 2002 sa nachádzajú v počiatočnej fáze. Štátne regulačné orgány nie sú dostatočne vybavené vzhľadom na úlohy, ktoré súvisia s implementáciou nového zákona o elektronickej komunikácii, najmä v oblasti analýzy trhu, hodnotenia subjektov s významným vplyvom na trhu a ukladania nápravných opatrení. Treba zlepšiť koordináciu medzi regulačnými orgánmi. Prípravy v tejto oblasti je potrebné zlepšiť.

Pokiaľ ide o **poštové služby**, v apríli 2006 sa prijali zmeny a doplnenia zákona o poštových slu žbách. Majú za cieľ ukončenie transpozície druhej smernice o poštových službách.

Ešte sa neukončil proces posilňovania administratívnych kapacít pre kvalitné meranie, nákladové účtovníctvo a účtovné mechanizmy regulátora v tejto oblasti, teda komisie pre reguláciu komunikácií. Prípravy v tejto oblasti vo všeobecnosti pokročili.

Záver

V oblasti **poštových služieb** sa dosiahol výrazný pokrok. Treba dokončiť posilňovanie administratívnych kapacít regulátora. Bulharsko v súčasnosti vo všeobecnosti plní záväzky

a požiadavky vyplývajúce z prístupových rokovaní v tejto oblasti a do pristúpenia by malo byť pripravené, ak si zachová súčasné tempo v napredovaní.

V **elektronickej komunikácii a informačných technológiách**, ako aj v riešení neuzavretých otázok týkajúcich sa *acquis* z roku 1998, sa dosiahol malý pokrok. Musí sa dosiahnuť súlad s *acquis* z roku 2002. Treba revidovať legislatívny harmonogram a iniciovať nové plány, ktoré budú v súlade s termínmi pristúpenia. V súčasnosti je v tejto oblasti potrebné zvýšené úsilie a treba rýchlo konať.

4.1.14. Kapitola 21: Regionálna politika a koordinácia štrukturálnych nástrojov

Legislatívny rámec, ktorý je potrebný na zabezpečenie úplnej zlučiteľnosti operácií financovaných zo štrukturálnych fondov s politikami a právnymi predpismi EÚ, sa už prijal. Bulharsko v súlade s *acquis* prijalo potrebné zmeny a doplnenia zákona o verejnom obstarávaní a schválilo nový zákon o koncesiách. Taktiež prijalo zákon o rozpočtových pravidlách, ktorým sa zavádza plánovanie viacročného rozpočtu, a začalo s programovým rozpočtovaním na niektorých rezortných ministerstvách. Pozornosť treba venovať implementácii nových právnych predpisov o verejnom obstarávaní. Prípravy v tejto oblasti vo všeobecnosti pokročili.

Vytvorili sa hlavné **inštitucionálne štruktúry** na prípravu a implementáciu štrukturálnych fondov. Prijali sa rozhodnutia o rozdelení úloh vyplývajúcich z každého operačného programu medzi jednotlivé orgány a tvoria sa dodávateľské štruktúry. Zlepšila sa koordinácia medzi ministerstvami.

Hlavným problémom pre mnoho orgánov bude dosiahnutie ambicióznych plánov prijímania pracovníkov, pričom sa stále hľadá veľké množstvo kvalifikovaného personálu a veľa orgánov si potenciálne konkuruje pri získavaní obmedzeného počtu ľudí s vyhovujúcou kvalifikáciou. Mnoho sprostredkovateľov a konečných príjemcov, ako aj niektoré riadiace orgány stále potrebujú výrazne rozšíriť kapacity, najmä v oblasti verejného obstarávania. Treba ukončiť prípravy medziinštitucionálnej a medzisektorovej koordinácie pri plánovaní a následnej realizácii operácií na regionálnej úrovni, ako aj usmernenia o postupoch implementácie. Prípravy v tejto oblasti je potrebné zlepšiť.

Bulharsko pokročilo v **programovaní**. Pripravilo návrhy všetkých požadovaných dokumentov o programovaní.

Niektorým dokumentom o programovaní, vrátane národného strategického referenčného rámca, chýba zámer a strategická vízia, čo sťažuje koordináciu implementácie. Hodnotenia *ex-ante* sa začali vykonávať so značným oneskorením. Znepokojenie naďalej vyvoláva vytvorenie rezervy projektov pripravených na implementáciu v rámci štrukturálnych fondov a kohézneho fondu. Prípravy v oblasti programovania je potrebné zlepšiť.

V súvislosti s **monitorovaním a hodnotením** sa v mnohých riadiacich orgánoch a u sprostredkovateľov zaviedli monitorovacie systémy. Bulharsko si objednalo jednotný informačný systém riadenia, ktorý zahŕňa všetky operačné programy, a je v procese jeho tvorby.

Treba zaistiť vzájomné prepojenie určitých podsystémov jednotného informačného systému riadenia a pohotovosť a pripravenosť konečných užívateľov na národnej, regionálnej a miestnej úrovni na používanie systému. V tomto kontexte je potrebné dokončiť prijímanie a odbornú

prípravu pracovníkov. V mnohých riadiacich orgánoch sa ešte musia zriadiť hodnotiace útvary a treba ich personálne zabezpečiť. Prípravy v oblasti monitorovania a hodnotenia je potrebné zintenzívniť.

Pokiaľ ide o **finančné hospodárenie a kontrolu**, v podstate sa prijal nový legislatívny rámec a zaviedli sa inštitucionálne štruktúry. V rámci riadiacich orgánov sa zriadil ústredný orgán pre audit a útvary vnútorného auditu.

Znepokojenie vyvoláva ambiciózny plán prijímania pracovníkov, ako aj prípadná konkurencia medzi orgánmi pôsobiacimi v tejto oblasti, pokiaľ ide niekoľko dostupných odborníkov. Treba ešte uskutočniť väčšiu časť odbornej prípravy v tejto oblasti. Stále nie sú k dispozícii príslušné vnútorné dohody a procesné príručky. Chýba pevná a účinná koordinácia príprav a implementácie systémov finančného hospodárenia a kontroly. Vzhľadom na implementáciu kohéznych projektov ISPA a PHARE je potrebné ďalšie posilnenie implementácie systému kontroly verejného obstarávania. Prípravy v tejto oblasti treba zintenzívniť.

Záver

Bulharsko dosiahlo výrazný pokrok v oblasti **legislatívneho rámca** a v súčasnosti vo v šeobecnosti spĺňa záväzky a požiadavky vyplývajúce z prístupových rokovaní v tejto oblasti.

V oblasti **programovania** a **monitorovania a hodnotenia** sa dosiahol pokrok, Bulharsko v šak ešte musí vynaložiť zvýšené úsilie na prípravu účinnej rezervy projektov a zriadenie funk čného informačného systému riadenia, a to pred pristúpením. Bulharsko dosiahlo pokrok v oblasti **inštitucionálnych štruktúr**, ako aj **finančného hospodárenia a kontroly**. V sú časnosti je v týchto oblastiach stále potrebné zvýšené úsilie a treba rýchlo konať, aby sa všetky nedostatky vyriešili včas, pred pristúpením. Pozornosť treba venovať najmä rýchlemu zavedeniu systému auditu a kontroly, ktorý by umožňoval primeranú a účinnú implementáciu štrukturálnych fondov, a značnému posilneniu administratívnych kapacít. V súvislosti s verejným obstarávaním tiež treba vynaložiť úsilie na zabezpečenie úplnej funkčnosti systému kontrol *ex ante* na všetkých úrovniach.

4.1.15. Kapitola 22: Životné prostredie

Pokiaľ ide o **horizontálne právne predpisy**, posilňujú sa príslušné administratívne kapacity.

Treba podporiť koordináciu, integráciu, verejnú informovanosť a zainteresovanosť v takých oblastiach, ako je integrovaná prevencia a kontrola znečisťovania (IPPC) a program NATURA 2000. Ďalšie úsilie je potrebné v súvislosti s implementáciou právnych predpisov, ktoré transponujú smernice o posudzovaní vplyvu na životné prostredie a o strategickom hodnotení životného prostredia tak na národnej, ako regionálnej úrovni. Prípravy treba zintenzívniť.

Právne predpisy v oblasti **odpadového hospodárstva** sú v súlade s *acquis*.

Prijímaniu ďalších, špeciálne zaškolených pracovníkov na implementovanie právnych predpisov o odpadovom hospodárstve, najmä na regionálnej a miestnej úrovni, sa nevenuje dostatočná pozornosť. Potrebné sú ďalšie kroky pri implementácii rámcovej smernice o odpadoch a smernice o nebezpečných odpadoch. Treba zintenzívniť najmä prípravy rozvoja integrovanej siete zariadení na zneškodňovanie odpadu.

Právne predpisy o **vodnom hospodárstve** sú v značnej miere zavedené a v súlade s *acquis*.

Právne predpisy, ktorými sa implementuje rámcová smernica o vode, sú pripravené na konečné schválenie v parlamente. Potrebné je tiež ďalšie posilnenie administratívnych kapacít, najmä na regionálnej úrovni a v súvislosti s ľudskými zdrojmi, laboratóriami a prístrojovým vybavením. Zaostáva však spolupráca a koordinácia medzi rôznymi zainteresovanými inštitúciami a správou. Pokiaľ ide o smernicu o dusičnanoch, smernicu o pitnej vode a smernicu o povrchových vodách, implementácia zaostáva. Prípravy treba zintenzívniť.

Čo sa týka **priemyselného znečistenia**, pokrok sa zaznamenal v súvislosti s vydávaním povolení pre priemyselné podniky. Zdá sa, že zdroje na úrovni príslušného ústredného orgánu sú primerané a postupy vydávania povolení sú jasne definované a zavedené. Spolupráca medzi centrálnou a regionálnou úrovňou funguje dobre a vyznačuje sa jasným rozdelením úloh a kompetencií.

Na regionálnej úrovni sú potrebné dodatočné kapacity. Celkový počet integrovaných povolení, ktoré sa doteraz vydali, je približne 80 z celkového počtu 230 podnikov, ktoré treba posúdiť. Okrem toho sa práve preveruje ďalších 14 povolení. Prípravy treba zintenzívniť.

Právne predpisy o **chemických látkach a geneticky modifikovaných organizmoch** sa transponovali a sú v súlade s *acquis*, vrátane predpisov o obmedzenom používaní geneticky modifikovaných mikroorganizmov a o zámernom uvoľnení geneticky modifikovaných organizmov (GMO) do životného prostredia. Prípravy vo všeobecnosti prebiehajú, no treba ďalej posilniť administratívne kapacity v oblasti chemických látok a geneticky modifikovaných organizmov.

Pokiaľ ide o **hluk**, zatiaľ sa neukončili akčné plány ani strategické hlukové mapy, no prípravy vo všeobecnosti prebiehajú.

Čo sa týka **jadrovej bezpečnosti a ochrany pred žiarením**, prijali sa právne predpisy o preprave rádioaktívneho odpadu a ohrození zdravia. Administratívne kapacity sú väčšinou uspokojivé, okrem presadzovania aspektov súvisiacich s ohrozením zdravia. Prípravy v tejto oblasti je potrebné zintenzívniť.

Záver

Bulharsko v súčasnosti vo všeobecnosti plní záväzky a požiadavky v oblasti **hluk a chemických látok** a **geneticky modifikovaných organizmov** vyplývajúce z prístupových rokovaní.

Pokrok sa dosiahol v oblastiach **horizontálnych právnych predpisov**, **odpadového hospodárstva**, **vodného hospodárstva**, **priemyselného znečistenia a riadenia rizika**, ako aj **jadrovej bezpečnosti a ochrany pred žiarením**. V súčasnosti je v Bulharsku potrebné zvýšené úsilie a treba rýchlo konať, aby sa ukončil proces transpozície a implementovali a presadzovali sa právne predpisy. Potreba ďalšieho zvýšenia administratívnych kapacít v týchto oblastiach pretrváva, pričom sa osobitná pozornosť musí venovať regionálnym a miestnym orgánom zodpovedným za životné prostredie a inšpektorátom.

4.1.16. Kapitola 23: Ochrana spotrebiteľa a zdravia

Bulharsko v súčasnosti dosiahlo primeranú úroveň súladu s *acquis* v oblasti **opatrení súvisiacich s bezpečnosťou**, vrátane zodpovednosti za chybné výrobky, všeobecnej bezpe

čnosti výrobkov a nebezpečných napodobenín. Prípravy prebiehajú.

Systém **dohľadu nad trhom** v tejto oblasti sa zlepšil. Koordinácia medzi zainteresovanými orgánmi a inštitúciami sa však stále nezlepšila. Prípravy treba zintenzívniť.

Pokiaľ ide o **opatrenia nesúvisiace s bezpečnosťou**, nový zákon o ochrane spotrebiteľa predstavuje významný krok vpred v transponovaní niekoľkých smerníc. Bulharsko ešte netransponovalo časti *acquis* o spotrebiteľských úveroch, poskytovaní finančných služieb spotrebiteľom na diaľku a o súdnych príkazoch a zákazoch, ani neposilnilo inštitucionálny rámec. Obmedzené sú ľudské zdroje a technické zariadenia tak novozriadeného riaditeľstva ochrany spotrebiteľov, ako aj komisie pre obchod a ochranu spotrebiteľa, najmä v prípade tejto komisie, ktorá zodpovedá za doplňujúce funkcie a úlohy vyplývajúce z nového zákona o ochrane spotrebiteľa. Okrem toho sa vyvíja určité úsilie na vytvorenie silného nezávislého, reprezentatívneho a účinného hnutia spotrebiteľov, ktoré by im pomáhalo a zohrávalo efektívnu úlohu pri tvorbe spotrebiteľskej politiky a dohľade nad trhom. Prípravy treba zintenzívniť.

Záver

V oblasti **ochrany spotrebiteľa a zdravia** sa dosiahol pokrok. V tejto oblasti je však stále potrebné zvýšené úsilie a treba rýchlo konať, aby sa tieto nedostatky vyriešili pred pristúpením. Musí sa dokončiť zosúlaďovanie právnych predpisov, konkrétne opatrení nesúvisiacich s bezpe čnosťou. Ďalšie zlepšenie je potrebné v činnostiach dozoru nad trhom a v administratívnych kapacitách a štruktúrach, ako aj pri podpore účasti spotrebiteľských organizácií na tvorbe a implementácii spotrebiteľskej politiky.

4.1.17. Kapitola 24: Spolupráca v oblasti spravodlivosti a vnútorných záležitostí

Pokiaľ ide o uplatňovanie **schengenského *acquis* a správu budúcej vonkajšej hranice EÚ**, v januári 2006 sa prijal aktualizovaný schengenský akčný plán na obdobie rokov 2006 – 2007 a správa o implementácii za rok 2005. V januári 2006 rada ministrov schválila integrovanú stratégiu správy hraníc a v apríli 2006 akčný plán. V stratégii je načrtnutých 11 súborov opatrení, ktoré treba ukončiť pred pristúpením, a 13 súborov opatrení, ktoré sa majú splniť v čase medzi pristúpením a integrovaním do Schengenu. Vo februári 2006 sa na niekoľkých priechodoch pre osobné vozidlá uviedol pilotný projekt zavádzajúci zásadu jedinej kontroly. Teraz ho teba zaviesť na všetkých hraničných priechodoch a aj pre nákladnú dopravu. Bulharsko s Rumunskom sa dohodli na zintenzívnení hraničnej spolupráce, najmä pri kontrole Dunaja.

Čo sa týka správy budúcich vonkajších hraníc EÚ, výrazný pokrok sa dosiahol v postupoch a v úrovni kontroly, najmä na letiskách a v prístavoch. V súčasnosti sa vyjasnilo postavenie piatich námorných prístavov, ktoré vybavujú medzinárodnú dopravu. Zdá sa, že zariadenia, ktoré sa používajú na kontrolu hraníc, sú postačujúce na vykonávanie veľmi kvalitnej kontroly. Prijalo sa približne 270 pracovníkov hraničnej polície, čím sa počet voľných miest znížil na menej ako 750.

Oneskorilo sa zriadenie spoločných mobilných skupín colnej a hraničnej polície na hĺbkovú kontrolu pozdĺž hraníc. Vzhľadom na úlohu týchto skupín v implementácii schengenského *acquis* je potrebné ďalšie úsilie na ich skoré zriadenie. Infraštruktúra hraničných priechodov e šte nie je upravená podľa zámerov stratégie.

Na niektorých hraničných priechodoch stále pretrváva nedostatok pracovníkov hraničnej polície na výkon kontroly. Ďalej, ak aj vo všeobecnosti existujú kapacity na analýzu opera čného rizika, stále je potrebné dosiahnuť zlepšenie na miestnej úrovni.

Pokiaľ ide o pripravenosť Bulharska na pripojenie sa k Schengenskému informačnému systému (SIS) v neskoršej fáze po pristúpení, je nevyhnutné, aby sa pokročilo v prípravách na zapojenie Bulharska do SIS II a jeho účasti v príslušných pracovných skupinách, čím sa zaistí, že krajina bude dodržiavať požiadavky SIS II. Nedodržalo sa mnoho termínov stanovených v starších ak čných plánoch, v tejto oblasti je však nevyhnutná úplná a včasná implementácia. Vo v šeobecnosti je potrebné prípravy v tejto oblasti zintenzívniť.

V oblasti **vízovej politiky** sa pokračovalo v zosúlaďovaní s pozitívnym zoznamom EÚ, tým že sa uzavreli dvojstranné dohody s Brazíliou a Venezuelou. Bulharsko sa v súčasnosti zúčastňuje vo všetkých pracovných skupinách a na technických stretnutiach súvisiacich s vízovým informa čným systémom (VIS), čo by malo pomôcť zabezpečiť správne zosúladenie jeho národného vízového systému s požiadavkami VIS.

Bulharsko sa zaviazalo zaviesť pred pristúpením vízový režim s Bývalou juhoslovanskou republikou Macedónsko a so Srbskom a Čiernou Horou. Zosúladenie s pozitívnym zoznamom EÚ sa stále neukončilo. Všetky bulharské konzuláty majú zväčšovacie sklá, UV lampy a tri prehliadacie zariadenia metro viewer. Okrem toho sú misie vybavené špeciálnym softvérom na kontrolu dokumentov. Vo všeobecnosti prípravy v oblasti vízovej politiky značne pokročili.

V oblasti **azylovej politiky** pokračujú technické prípravy, aby sa systém EURODAC mohol za čať využívať hneď po pristúpení. Implementuje sa projekt vzorového plánu systému EURODAC a na ministerstve vnútra sa zriadilo riaditeľstvo zodpovedné za záležitosti druhého dublinského nariadenia a systému EURODAC.

Treba ďalej posilniť administratívne kapacity úradu pre utečencov. Taktiež sa ešte musia ukon čiť činnosti zamerané na vytváranie kapacít orgánov a súdnictva v oblasti azylových právnych predpisov, postupov a žiadostí. Vážne sa oneskorilo zriadenie dvoch nových záchytných centier v Sofii a Pastrogore. Prípravy v tejto oblasti je potrebné zintenzívniť.

V oblasti **policajnej spolupráce a boja proti organizovanému zločinu** sa vo februári 2006 prijal nový zákon o ministerstve vnútra, ktorý má za cieľ zlepšiť spoluprácu medzi rôznymi orgánmi presadzovania práva, ktoré bojujú proti trestnej činnosti, zefektívnením ich práce a zavedením možnosti kariérneho postupu pracovníkov ministerstva vnútra. Prípravy na implementáciu nového trestného poriadku pokračovali, vrátane prijímania a odbornej prípravy policajných pracovníkov s vyšetrovacími právomocami. Pokiaľ ide o praktické výsledky v boji proti organizovanému zločinu, evidentne sa zvýšila aktivita rôznych policajných zložiek. Pokra čovala medzinárodná spolupráca pri rozkladaní medzinárodných zločineckých sietí so susednými krajinami a členskými štátmi EÚ. Boj proti organizovanému zločinu si získal väčšiu politickú pozornosť a niektoré orgány presadzovania práva sú na tomto poli aktívnejšie. Prijali sa určité opatrenia zamerané na odhalenie prepojenia medzi orgánmi presadzovania práva a organizovanými zločineckými skupinami.

Treba sledovať vplyv práve prijatých právnych predpisov na celkovú situáciu v trestnej činnosti, keďže tieto predpisy nadobudli účinnosť na konci apríla 2006. Musí sa pozorne monitorovať vplyv a primeranosť nového trestného poriadku v boji proti organizovanému zlo činu. Jeho účinnosť by sa mohla oslabiť z dôvodu výrazného znižovania počtu policajných vy

šetrovateľov, ktorých ostane len 2000, dvojročnej časovej lehoty na dokončenie vyšetrovania, hoci vyšetrovanie prípadov organizovaného zločinu často trvá oveľa dlhšie, a vzhľadom na skutočnosť, že policajní vyšetrovatelia nemôžu svedčiť na súde. Vzhľadom na zemepisnú polohu a problémy, ktorým je vystavená celá oblasť, pokiaľ ide o organizovaný zločin, je potrebné zintenzívniť regionálnu spoluprácu v Bulharsku, najmä na operačnej úrovni. Ochrana údajov a nakladanie s dôvernými informáciami nie sú vždy primerané, čo vplýva na medzinárodnú spoluprácu.

Vážne znepokojenie súvisiace s efektívnosťou boja Bulharska s organizovaným zločinom pretrváva. Hoci predstavuje deklarovanú prioritu štátu, vo vyšetrovaní ani stíhaní sietí organizovaného zločinu, vrátane implementácie viacdisciplinárnej stratégie, sa zatiaľ nedosiahli žiadne hmatateľné výsledky. Ešte treba zaviesť harmonizovaný prístup k štatistike trestnej činnosti, ktorá umožní Bulharsku lepšie monitorovať situáciu. Časté nájomné vraždy ľudí spojených s organizovanými zločineckými skupinami zriedkavo vedú k úspešnému vyšetrovaniu a stíhaniu a naďalej predstavujú problematické miesto v právnom poriadku krajiny. Problémom ostáva aj nelegálne vlastníctvo strelných zbraní. Miera úspešnosti pri stíhaní trestnej činnosti často spojenej s organizovaným zločinom, ako je pranie špinavých peňazí, falšovanie tovaru, peňazí a dokladov, obchodovanie s ľuďmi, prostitúcia a pašovanie drog, je stále veľmi nízka. Mechanizmy zamerané na rozšírenie boja proti organizovanému zločinu, ako je systém ochrany svedkov, nie sú stále plne funkčné.

Štátny úrad boja proti organizovanej trestnej činnosti naďalej trpí nedostatkom kvalitných pracovníkov a zdá sa, že vo všeobecnosti pôsobí skôr reaktívne ako proaktívne. Bulharsko má už roky právne nástroje, ktoré umožňujú vyšetrovanie a účinné stíhanie známych organizovaných zločincov. Preto sa uvidí, či zmenený právny rámec povedie k skutočnému zlepšeniu v boji proti organizovanému zločinu. Tejto oblasti sa zatiaľ musí venovať okamžitá pozornosť.

Určité nedostatky pretrvávajú aj v oblasti **prania špinavých peňazí** (*pozri taktiež kapitolu 4 – Voľný pohyb kapitálu*). Neuspokojivo prebieha riadna implementácia príslušných právnych predpisov, najmä vzhľadom na nedostatok hmatateľných výsledkov pri presadzovaní práva, konkrétne nedostatok usvedčení. Spolupráca medzi orgánmi presadzovania práva je stále nedostatočná. Konečne, účinnosť boja proti praniu špinavých peňazí je stále vážne narušaná korupciou, organizovaným zločinom a tieňovou ekonomikou. Doposiaľ sa nezabezpečila potrebná odborná príprava vo všetkých orgánoch, ktoré sa zaoberajú praním špinavých peňazí. Tejto oblasti sa v súčasnosti musí venovať okamžitá pozornosť.

V **boji proti drogám** sa zaznamenal len obmedzený pokrok, pokiaľ ide o posilnenie administratívnych kapacít národného koordinačného centra v rámci Európskeho monitorovacieho centra pre drogy a drogové závislosti. V decembri 2005 sa prijali pravidlá pre zriadenie a pôsobnosť národného koordinačného centra. Vo vyšetrovaní a stíhaní významných priekupníkov drog možno tiež zaznamenať určitý aktuálny vývoj. Bulharsko v marci 2006 pripravilo správu o implementácii akčného plánu k národnej protidrogovej stratégii a v zásade v súlade s harmonogramom pokračovalo v implementovaní národnej protidrogovej stratégie na roky 2003 – 2008 a jej akčného plánu. V súčasnosti sa implementujú domáce programy zamerané na verejnú informovanosť a prevenciu.

Zatiaľ sa však nevypracovala úplne konzistentná a dobre koordinovaná národná politika v oblasti drog, ktorá by sa zameriavala najmä na zníženie spotreby a zvýšenie financovania liečebných programov. Administratívne kapacity sú stále obmedzené, najmä pokiaľ ide

o kvalifikovaný personál a spoluprácu medzi rôznymi subjektmi zainteresovanými na implementácii národnej protidrogovej stratégie. Národné koordinačné centrum pre drogy má len obmedzené zdroje. Preto je potrebné prípravy v tejto oblasti zintenzívniť.

Čo sa týka **boja proti podvodom a korupcii**, prijala sa nová protikorupčná stratégia, ktorá zahŕňa obdobie rokov 2006 – 2008. Bola potvrdená akčným plánom. Ak sa plne implementujú, môžu predstavovať komplexný rámec boja proti korupcii.

Implementácia stratégie však nie je prepojená so systémom riadenia výkonu, pokiaľ ide o konkrétne a merateľné ciele. Sekretariát komisie pre prevenciu a marenie korupcie stále nemá dostatočné administratívne kapacity. Úloha tejto komisie je zásadná, keďže ide o in štitúciu, ktorá sústreďuje poznatky o všetkých kľúčových protikorupčných opatreniach.

Orgány presadzovania práva, vrátane colného úradu, sú veľmi náchylné na korupciu a nezákonné konanie. Stále chýba komplexný program riadenia rizika, ktorý by sa zameriaval na podnikateľský sektor. Riadenie rizika sa musí podporiť systémom spoľahlivých a pravidelných hlásení.

Doposiaľ sa nepreskúmal systém určitého počtu hotovostných platieb na hraničných priechodoch vonkajších hraníc. Schránky na hraniciach, v ktorých klienti môžu nechať svoje s ťažnosti, sa takmer nevyužívajú, čo naznačuje, že kampane na zvýšenie verejnej informovanosti ešte nie sú účinné (*pozri taktiež oddiel o politike*). Vo všeobecnosti sa tejto oblasti musí venovať okamžitá pozornosť.

V oblasti **ochrany údajov** je potrebné ďalšie značné zosúladenie s *acquis*, hoci sa v decembri 2005 prijali zmeny a doplnenia zákona o ochrane údajov. Ide najmä o automatizované spracovanie osobných údajov, spracovanie osobných údajov na účely obrany, národnej bezpe čnosti a verejného poriadku, o mechanizmy prijímania kódexov správania, úlohy kontrolórov údajov, lehoty na podávanie sťažností a o ustanovenia týkajúce sa oznamovania spracovate ľských operácií. Administratívne kapacity komisie na ochranu údajov sú stále slabé, čo je čiasto čne dôsledkom výrazných škrtov v rozpočte na rok 2006. Komisia nemá adekvátnych pracovníkov.

Riešenie sťažností je stále neefektívne. Rozpočtová nezávislosť tejto komisie nie je v plnej miere zaručená. Fungovanie systému registrácie a oznamovania, ako aj miera presadzovania vo všeobecnosti, sú stále neuspokojivé. Spolupráca s ombudsmanom a inými úradmi je stále nedostatočná. V tomto štádiu Bulharsko zatiaľ nie je celkom schopné zabezpečiť úplnú implementáciu *acquis* v oblasti ochrany osobných údajov (*pozri taktiež kapitolu 3*). Preto je potrebné prípravy v tejto oblasti značne zintenzívniť.

Čo sa týka oblasti **justičnej spolupráce v občianskoprávnych a trestných veciach**, Bulharsko výrazne pokročilo v zosúlaďovaní svojho práva s *acquis*. V januári 2006 bulharský parlament ratifikoval Haagsky dohovor o súdnej právomoci, rozhodujúcom práve, uznávaní, vykonávaní a spolupráci vo veciach rodičovskej zodpovednosti z roku 1996 a opatrenia na ochranu detí.

Avšak ministerstvo spravodlivosti, ako ústredný orgán tohto dohovoru, zatiaľ nešpecifikovalo podmienky presadzovania tohto dohovoru. Otázna ostáva kvalita implementácie *acquis*, ako aj celkové fungovanie a účinnosť bulharského justičného systému. Implementáciu nového trestného poriadku treba pozorne monitorovať, vzhľadom na jej dôležitosť v súvislosti

s kvalitou medzinárodnej justičnej spolupráce Bulharska v trestných veciach. Treba urýchliť boj proti cezhraničnému organizovanému zločinu, keďže ide o jednu z najdôležitejších oblastí zahrnutých do justičnej spolupráce v oblasti trestného práva v rámci EÚ. Vážnym problémom je stále korupcia v justičnom systéme, čo môže ovplyvniť plynulú a riadnu implementáciu nástrojov v oblasti vzájomného uznávania. Prípravy v tejto oblasti je potrebné zlepšiť.

Záver

V oblasti **vízovej politiky** sa dosiahol výrazný pokrok, pričom Bulharsko v súčasnosti vo všeobecnosti spĺňa záväzky a požiadavky vyplývajúce z prístupových rokovaní v tejto oblasti.

Výrazný pokrok sa dosiahol v oblasti **schengenskej a budúcej vonkajšej hranice EÚ**. Stále sú však potrebné ďalšie kroky na ukončenie príprav na pristúpenie, najmä úplná implementácia integrovanej stratégie riadenia hraníc a schengenského akčného plánu na roky 2006 – 2007. Určitý pokrok sa dosiahol v oblasti **azylovej politiky**, **boja proti drogám** a **justičnej spolupráce v občianskoprávnych a trestných veciach**. Osobitnú pozornosť treba venovať oblasti **ochrany údajov**, ktorá napreduje len pomaly. V týchto oblastiach by sa zostávajúce prípravy mali zintenzívniť. Vo všetkých uvedených oblastiach je v súčasnosti stále potrebné zvýšené úsilie a treba rýchlo konať, aby sa tieto neuzavreté otázky vyriešili pred pristúpením.

V oblasti **policajnej spolupráce a boja proti organizovanému zločinu** a **boja proti podvodom a korupcii** sa dosiahol len veľmi malý pokrok, napriek skutočnosti, že sa urýchlené opatrenia vyžadovali už v októbri 2005. V oblasti **prania špinavých peňazí** sa situácia výrazne zhoršila. Bulharsko by v súčasnosti malo v týchto troch oblastiach prijať okamžité a zásadné opatrenia, aby bolo do dňa pristúpenia pripravené.

4.1.18. Kapitola 25: Colná únia

Pokiaľ ide o **administratívne a operačné kapacity**, výber ciel a boj proti falšovaniu a drogám sa vyvíja správnym smerom. Prípravy v oblasti informačných systémov, najmä vzhľadom na dosiahnutie prepojenia so systémami EÚ, napredujú dobre a, ak sa nevyskytne meškanie, Bulharsko je na správnej ceste, aby svoje povinnosti splnilo do pristúpenia. Infraštruktúra a vybavenie dôležitých hraničných priechodov sa postupne modernizuje.

Štátny colný úrad (ŠCÚ) aktívne podporuje využívanie zjednodušených postupov, najmä prostredníctvom svojej internetovej stránky a spolupráce s podnikateľskými subjektmi. Trvalé úsilie sa vynakladá na posilnenie kontrol po vyclení.

Zákon o spotrebných daniach a daňových skladoch, ktorý sa prijal v novembri 2005, s účinnosťou od júla 2006 upravuje prechod zodpovednosti za správu spotrebných daní z daňovej správy na ŠCÚ (*pozri kapitolu 10 – Zdaňovanie*). Manažment ŠCÚ zavádza nevyhnutné organizačné opatrenia, aby bolo možné túto úlohu vykonávať.

Znalosti colníkov, pokiaľ ide o colné pravidlá a postupy, sú dobré vďaka účinnej politike odbornej prípravy, ktorú ŠCÚ uplatňuje. Čo sa týka boja proti korupcii, v súlade s akčným plánom ŠCÚ sa prijal rad disciplinárnych opatrení. Boj proti korupcii by mal ostať prioritou ŠCÚ.

Pokiaľ ide o administratívne a operačné kapacity v colnej oblasti, prípravy značne pokročili.

ŠCÚ zásadne postúpil v prepojení informačných systémov. Bulharsko by si malo zachovať tempo v napredovaní, pokiaľ ide o prípravu informačných systémom na prepojenie po pristúpení.

Záver

V oblasti **administratívnych a operačných kapacít** v colnej oblasti sa dosiahol výrazný pokrok. Bulharsko v súčasnosti vo všeobecnosti spĺňa záväzky a požiadavky vyplývajúce z prístupových rokovaní. Pokračuje sa v prípravách a očakáva sa, že Bulharsko bude schopné implementovať *acquis* odo dňa svojho pristúpenia, ak si udrží súčasné tempo v napredovaní.

4.1.19. Kapitola 28: Finančná kontrola

Pokiaľ ide o **kontrolu výdavkov spojených so štrukturálnymi opatreniami**, začalo sa hodnotenie zosúladenia pre potreby programov Phare a ISPA.

Bulharsko sa však podstatne oneskorilo pri akreditovaní rozšíreného systému decentralizovanej implementácie (EDIS) pre programy Phare a ISPA. Časový harmonogram začlenený do príslu šných akčných plánov na akreditáciu EDIS, v ktorých sa konečná akreditácia očakáva do konca júna 2006, sa neplní, pokiaľ ide o prechodné kroky, takže vzniká vážna hrozba, že sa proces neukončí do konca roka 2006, čo bude mať vážne následky, vrátane straty veľkej časti predvstupovej finančnej pomoci. To taktiež vyvoláva pochybnosti, či bude Bulharsko schopné riadne kontrolovať budúce výdavky zo štrukturálnych fondov. V tejto oblasti sa v súčasnosti musí okamžite konať.

V oblasti **ochrany finančných záujmov EÚ** sa prijal akčný plán a stratégia boja proti podvodom, ktoré ohrozujú finančné záujmy Európskych spoločenstiev, a príslušné orgány sa zúčastnili na odbornej príprave. V súčasnosti sa výrazne zlepšilo oznamovanie nezákonných aktivít a podozrení z podvodov.

Stratégia boja proti podvodom, ktorá predstavuje rámec ochrany finančných záujmov EÚ v Bulharsku, je príliš vágna na to, aby bola účinná. 12. apríla sa zriadila medziinštitucionálna pracovná skupina, ktorá má pripraviť nový návrh stratégie boja proti podvodom, ktoré ohrozujú finančné záujmy Európskych spoločenstiev. Pracovné postupy a operačné kapacity bulharskej AFCOS (Rady pre koordináciu boja proti podvodom, ktoré ohrozujú finančné záujmy Európskeho spoločenstva) v rámci medziinštitucionálnej spolupráce a koordinácie medzi zainteresovanými orgánmi sú naďalej nedostatočné. Rozhodnutím ministra vnútra sa 14. apríla zriadili dve pracovné skupiny. Za úlohu budú mať zlepšiť spoluprácu medzi orgánmi, ktoré zodpovedajú za previerky a vyšetrovanie a podávanie hlásení o ohrozujúcich nezrovnalostiach.

Prípravy v tejto oblasti treba zintenzívniť.

Záver

V oblasti **ochrany finančných záujmov EÚ** sa dosiahol pokrok. Zvýšené úsilie je však stále potrebné, aby sa tento pokrok aj zachoval. Treba konať v oblasti posilnenia administratívnych kapacít a zlepšenia koordinácie v rámci nových pracovných skupín.

Situácia v **kontrole výdavkov spojených so štrukturálnymi opatreniami** sa zhoršila. Táto

oblasť v súčasnosti vyvoláva vážne znepokojenie. Bulharsko by v súčasnosti malo prijať okamžité a zásadné opatrenia a výrazne urýchliť akreditáciu EDIS, aby bolo do pristúpenia pripravené.

4.2. Preklad *acquis* do bulharského jazyka

V súlade s článkami 2 a 58 Aktu o pristúpení sa všetky akty prijaté inštitúciami Únie pred pristúpením stávajú uplatniteľné v nových členských štátoch a musia sa uverejniť v osobitnom vydaní Úradného vestníka Európskej únie, a to aj v nových úradných jazykoch. Zatiaľ čo inštitúcie EÚ nesú zodpovednosť za konečnú revíziu a uverejnenie prekladov, samotný preklad a dôsledná právna a jazyková revízia je v kompetencii pristupujúcich štátov. V kontexte prekladu *acquis* Súdny dvor definoval súbor zásadných rozsudkov, ktoré treba prioritne preložiť (spolu približne 15 000 strán).

Bulharsko z bezmála 90 000 strán *acquis* preložilo už takmer 95 %. Avšak 44 % z preložených strán musia ešte pred ich odovzdaním inštitúciám EÚ zrevidovať vnútroštátne orgány. Prekladateľské a revízne kapacity Bulharska ešte nedosiahli potrebnú úroveň produkcie približne 6 000 strán za mesiac, a to najmä z dôvodu ťažkostí pri prijímaní a udržaní pracovníkov. Vyzývame bulharskú vládu, aby tejto záležitosti venovala náležitú pozornosť, inak by sa *acquis* nemuselo uverejniť včas, k pristúpeniu 1. januára 2007.

4.3. Celkové hodnotenie

Bulharsko dosiahlo značný stupeň súladu s *acquis*.

Správa z októbra 2005 uviedla, že do pristúpenia bude Bulharsko pripravené v mnohých oblastiach. Niekoľko iných oblastí si vyžadovalo zvýšené úsilie a 16 oblastí bolo príčinou vážneho znepokojenia.

Odvtedy sa dosiahol ďalší pokrok. Ak sa súčasné tempo pokroku udrží, Bulharsko by do vstupu malo byť pripravené v týchto ďalších oblastiach: verejné obstarávanie, vzájomné uznávanie údajov o priemyselných výrobkoch; sloboda poskytovania nefinančných služieb; väčšina poľnohospodárskych organizácií spoločného trhu; letectvo; spotrebné dane; implementačné štruktúry zdaňovania; liberalizácia poštových služieb; právna úprava regionálnej politiky; chemické látky a geneticky modifikované organizmy, právna úprava týkajúca sa hluku; vízová politika a colné prípravy.

Pokrok sa tiež dosiahol v niekoľkých oblastiach, ktoré už nie sú dôvodom pre vážne znepokojenie, ale stále vyžadujú zvýšené úsilie na dokončenie príprav: sektor poisťovníctva, ochrana práv duševného vlastníctva, platobná agentúra pre poľnohospodárstvo, organizácia spoločného trhu pre mlieko, opatrenia pre kontrolu chorôb zvierat, miesta veterinárnej hraničnej kontroly; starostlivosť o zvieratá, obchod so živými zvieratami a živočíšnymi produktmi, veterinárne aspekty verejného zdravia; inštitucionálne a finančné riadiace štruktúry pre regionálnu politiku, ako aj príprava na Schengen a zabezpečenie správy budúcich vonkajších hraníc EÚ.

Zvýšené úsilie je tiež potrebné v oblastiach: vzájomného uznávania odborných kvalifikácií; finančných služieb, služieb informačnej spoločnosti, ochrany osobných údajov; právnej úpravy boja proti praniu špinavých peňazí; mechanizmov obchodovania v poľnohospodárstve; organizácií spoločného trhu pre víno a alkohol a pre hovädzie mäso; právnej úpravy vo veterinárnom a fytosanitárnom sektore; väčšiny aspektov v oblasti rybného hospodárstva;

námornej dopravy; DPH, pravidiel priameho zdaňovania; pracovného práva, sociálneho dialógu, sociálneho začlenenia, antidiskriminačnej politiky, Európskeho sociálneho fondu, verejného zdravia; liberalizácie trhu s energiou; jadrovej energie a jadrovej bezpečnosti, najmä záväzkov skorého zatvorenia a následného odstavenia jadrových reaktorov v elektrárni Kozloduj; reštrukturalizácie oceliarskeho priemyslu; elektronickej komunikácie; kapacít programovania, monitorovania a obstarávania pre regionálnu politiku; horizontálnych environmentálnych právnych predpisov, kvality vody, integrovanej prevencie a kontroly zne čistenia, odpadového hospodárstva; ochrany spotrebiteľa; azylovej politiky, justičnej spolupráce; boja proti drogám; ochrany finančných záujmov EÚ a prekladu *acquis* do bulharského jazyka.

Šesť oblastí naďalej spôsobuje vážne znepokojenie a vyžaduje si naliehavé opatrenia:

– vytvorenie primeraného integrovaného administratívneho a kontrolného systému (IACS) v poľnohospodárstve (kapitola 7 *acquis*),

– vybudovanie kafilérnych zberných a spracovateľských zariadení v súlade s *acquis* v oblasti PSE a vedľajších živočíšnych produktov (kapitola 7 *acquis*),

– jasnejšie dôkazy o výsledkoch vyšetrovania a stíhania organizovaných zločineckých sietí (kapitola 24 *acquis*),

– efektívnejšia a účinnejšia implementácia právnych predpisov v oblasti boja proti podvodom a korupcii (kapitola 24 *acquis*),

– intenzívnejšie presadzovanie právnych predpisov v oblasti boja proti prianiu špinavých pe ňazí (kapitola 24 *acquis*),

– účinnejšia finančná kontrola na účely budúceho využívania štrukturálnych fondov a kohézneho fondu (kapitola 28 *acquis*).